

Jaarboekje van het Oudheidkundig Genootschap "Niftarlake" 1955

<https://hdl.handle.net/1874/9570>

JAARBOEKJE
VAN HET
OUDHEIDKUNDIG GENOOTSCHAP
„NIFTARLAKE”
1955

Drukkerij H. J. Smits
Oude Gracht 231 – Utrecht

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0058 1680

Beschermheer:

Mr C. Th. E. graaf van Lynden van Sandenburg, Cothen.

Eere-leden:

Dr Mr J. W. Verburgt, Epe, Oud-Voorzitter.
J. D. Bastert, Maarssen, Oud-Penningmeester.

Bestuur:

Mr Dr N. J. C. M. Kappeyne van de Coppello,
Loenen a. d. Vecht, Voorzitter.
Jhr. P. H. A. Martini Buys, Avenue Concordia 68,
Rotterdam O., wnd. *Secretaris*.
G. J. Weyland Jr, Loenen a/d Vecht, Bibliothecaris
en Wnd. Penningmeester. } Dagelijks
Mgr. A. E. Rientjes, Utrecht. } Bestuur.
Dr Mr J. W. Verburgt, Epe.
J. D. Bastert, Maarssen.

J. Trouw, Abcoude.
A. H. Doude van Troostwijk, Notaris, Breukelen
Ir J. Loeff, Oud-Loosdrecht.
F. D. Sprenger, Vreeland.
G. Adriaans, Amersfoort.
Pastoor J. M. J. Waterkamp, Abcoude.

Redactie Jaarboekje:

Mr Dr N. J. C. M. Kappeyne van de Coppello, Loenen a.d. Vecht.
Mgr A. E. Rientjes, Maarssen.
Jhr. P. H. A. Martini Buys.

LEDEN :

Abcoude:

Mr. R. Bianchi
 Carmiggelt, Mej. J. W.
 Doorn, Dr A. van
 Firet, C. J. J.
 J. Geijssel
 Gortel, Dr J. H. van
 Graaf, J. H. de
 Heuven, H. van
 Heuven, Mej. M. H. van
 Hulst, J. G. van
 Pape, W. F.
 Quarles van Ufford, Jhr Mr
 L. A.
 Speet, Th.
 Timmer, Notaris Ph. W.
 Trouw, J.
 Veltman-v. Cruyssen, Mevr.
 A. G.
 Vis-Völker, Mevr. C. A. L. M
 Waterkamp, Pastoor J M. J.

Alkmaar:

Bemmel, A. A. van

Amersfoort:

Adriaans, G
 Chijs, Mej. N. van der
 „Flehite” Oudh. Vereen.
 Vor der Hake, J. J. G.

Amstelveen:

Achterbergh Jr, J. W. N. van

Amsterdam:

Aa, O. L. van der
 Altena, Chr.
 Beekman, J. S.

Bond „Heemschut”

Bouman, J. H.
 Duyvensz. Fr.
 Jantzen, F.Gzn., Ferd. B.
 Kater, P. A.
 Koninklijke Academie van
 Wetenschappen
 Koninklijk Oudheidkundig
 Genootschap
 Lange, Allert de, C. V.
 Leuven, W. van
 Leuven-Werker, Mevr.
 W. M. van
 Niekerk, W.
 Pos, Mej. A.G.
 Doude van Troostwijk, L. W.
 „Vondel”, Uitg. Mij. Joost
 van den N.V.
 Weerdenburg, Ab. van

Ankeveen:

Harinxma thoe Slooten, B. A.
 Ph. Baron van

Apeldoorn:

Fortuyn Harreman, A.
 Tombe, Mr A. L. des

Baambrugge:

Grevenstuk, Prof. Dr A.
 Lec, Mej. E. van der
 Walbeek, J. H. van
 Zee, Ds G. van der

Baarn:

Dedel, Jhr. Mr C.

De Bilt:

Pas. W. van der
Doude van Troostwijk, D. W.

Bilthoven:

Jhr. Dr L. M. van Holthe
tot Echten.

Bloemendaal:

Koomans, Drs W. H.

Den Bommel:

Kooy, Ds A. v. d.

Breukelen:

Baas, J.
Becker, W. A.
Beek-Jansen, Mevr. Mr. A. C.

„Beth San”, Directie Ver.
Booy, H.
Bijleveld, Th. Th. M. H.
Colenbrander-Hoekstra,
Mevr. A. H.

Colenbrander, H. Th.
Dop, H. R. van
Freytag, F. J. de
Genis-Vermij, Mevr. de
Wed. A. S. S.
Ginkel, Mr H. C. L. van
Goeman Borgesius-Blommers,
Mevr. Th.

Grift, A. van der
Haars, Mej. Mr E. A.
Horst, A. van der
Kasteleyn, J.
Klap, C. P.
Kroon, H.
Leisink, Pastoor J. B.
Matthes-Varossieau, Mevr.
C. W.
Matthes-de Rooy, Mevr. C. H.
Molenkamp, J.
Postma, Dr E. B. J.

Remijnse, Prof. Dr J. G.
Reyden, J. van der
Six Dijkstra, Ds P.
Smits, P. B. A.
Troostwijk, A. H. Doude van,
Notaris.

Vermeulen, J. Th.
Vis-Honig, Mevr. A.
Vis Sr., Gerbrand
Vlug, H. M.
A. de Voogt
Vries, J. G. J. de
Vries, Verbrugghen, Mevr. C.
F. W. de
Vulpen Jr., W. van
Wijk, Mevr. A. C. van

Breukelerveen (post Tien-

hoven).
Graaf Wzn., E. de
Homan van der Heide, Ir. J.
Pittet-van Linge, Mevr. J. C.

Bussum:

Ahrend, J.
Ahrend-v. Gemund, Mevr. M.
H. J. Kuhlwillm
Lubsen, M.
Nordemann, J. G.

Cothen:

Mr. C. Th. E. graaf van Lyn-
den van Sandenburg

Doorn:

Mevr. G. van der Stoop-
Koekoek

Driebergen:

Clifford Kock van Breugel,
Jhr. Mr Dr J. R.
Prein, Prof. J. A. M.

Epe (Gld.):

Verburgt, Dr Mr J. W.

VII

Giessendam:

Sluijs, P. van der

's-Graveland:

Schimmelpenninck, G. Graaf

's-Gravenhage:

Adels-Vermeulen, Mevr. de
Wed. Dr M.

Bak, J. P.

Bureau van de Rijksdienst

v. d. Monumentenzorg

Middelberg, Mr G. A. A.

Velsen-Metzelaar, Mevr. W.
L. van

Groningen:

Schoemaker, Pastoor F. J.

Hilversum:

Bree, D. de

Frank, Deken H. F.

Notten, Mej. W. L. van

Smorenburg, J. M.

Steyling, Dr W. J.

Steyling-Grevenstuk,
Mevr. A.

Tervooren, H. A. P. M.

Huizen (N.-H.):

Volkersz, H. F.

Krommenie:

Walbeek, P. van

Laren (N.-H.):

Boetzelaer, R. W. C. Baron
van

Leonhardt, G. J. G.

Leeuwarden:

Colenbrander-Overhoff,
Mevr. M.

Leiden:

Antiquariaat en Boekhandel
Burgersdijk en Niermans

Loenen a.d. Vecht:

As, P. van

Beusekom-van Foreest, Mevr.

de Wed. Mr F. C. van

Blankenberg, B. H.

Blok Jr., J. W.

Breman, A. J.

Erdmann, Mr R. H.

Hofwegen, G. van

Horring, Mej. L. Z.

Joncheere-van Dijk, Mevr.
C. H. de

Kampen, J. W. van

Kappeyne van de Coppello,

Mr Dr N. J. C. M.

Kappeyne van de Coppello-
van Panhuys, Mevr. Th. E.
C. M.

Kappeyne van de Coppello-
Wijgers, Mevr. E. J.

Kempen, Nots, J. M. C. van

Kraalingen, B. van

Lamme, J. G.

Snijder, M.

Sondaar, L. H.

Weyland, Jr, G. J.

Loenersloot:

Kalff Azn., G. A. A. A.

Kalff L. E. A.

Nagell-Martini Buys, Bar.esse
M. F. M. v.

Loosdrecht:

Boeschoten, J.

Doude van Troostwijk,

Mr J. H. N. A.

Freese, J. P.

Loeff, Ir J.

Swinderen, Jhr Q. J. van
Voogsgeerd, W. J.
Vunderink, Mr J. L.

Lunteren:

Thomassen à Thuessink van
der Hoop van Slochteren,
Dr M. P.

Maarssen:

Agterberg, J.
Alleman, J. G.
Bastert, J. D.
Dekker.
Droogenbroek, H. J. van
Feyten, A.
Groot- de Vries, Mevr.
P. C. de
Heul, G. de
E. R. Huitzing
Mgr. A. M. Jansen
Kroon, G.
Mol, B. C. J. de
Remijnse, M.
Royen, N. van
Rijsterborgh, C. J.
Sandick, J. W. W. A. G. van
Schaik, Mr Dr Th. E. E. van
Schipper, A. P.
Servaas, J. N.
Vader, Nots. H. P.
Verkuil, M.
Wissema, G.
Wymstra, W.

Maarsseveen:

Huydecoper van Maarsseveen,
Jhr. J.
Rijn, J. G. van

De Meern:

Bruijn, Jac. de

Naarden:

Oudenniel, C. G. van
Verburgt, Dr G.
Wentink-Boon, Mevr. G.

Nederhorst den Berg:

Pos-Kofoed, Mevr. C. A.
Voorn, G. A. van der

Nieuwersluis:

Blijdenstein-Cruys, Mevr.
C. E. B.
Doude van Troostwijk,
Mr W. I.
Schmal Jr., J. P.

Nigtevecht:

Amesz, O. J.
Loggers, Ds Ph.
Wees, G. A. van

Nijmegen:

Bernards, Mej. F. A. M.
Lindhout, H. J. van 't

Oosterbeek:

Eusekom, Mr E. van

Overveen:

Vries-van der Lee, Mevr.
A. de
Warnaars, H. B. F.
Witzel, B.

Rilland-Bath:

Spaan, D. C.

Rossum:

Meijer, A. F. van Goelst

Rotterdam:

Bastert, J. N.
 Bibliotheek en Leeszalen der
 Gem. Rotterdam
 Mr J. J. Canter Cremers
 Martini Buys, Jhr P. H. A.

Rijswijk (Z.-H.):

Geertzema, W. H.
 Monté, Mevr. A.

Soest:

Bentinck, Mr S. P. Baron

Soesterberg:

Haselen. Mr J. van

Utrecht:

Biegelaar Jr, J. B. P.
 Bogaard, P. H.
 Buisman, P. W.
 Burg, Plebaan J. van der
 Hagenouw, J. E.
 Historisch Genootschap
 Koedijk Jr., P.
 Dr S. van der Linde
 Lip-Kibbeling, Mevr. W. A.
 M. v. d.
 Mesdag-Spier, Mevr. M. T. v.
 J. Mezger
 „Oud-Utrecht”, Ver.
 R. Plomp
 Provinciale Bibliotheek
 Ridder, Mevr. A. Ph.
 Mgr. A. E. Rientjes
 Ruwers-Becker, Mevr. E. W.
 Mr H. A. P. Schuit
 Smits, H. J.
 Soeten, H. J. de
 Théonville, F. W. G.
 Ven, Dr A. J. van de
 Vor der Hake, J.
 Wilbrenninck, J. C.
 Woerden, A. W. F. C. van

Vinkeveen:

Vries, J. de

Vreeland:

Bree, B. van
 Duveen, Mej. T.
 Hartung, O. E. K.
 Huting, Ds H.
 K. E. van der Schaar
 Sprenger, F. D.

Wageningen:

Kniphorst's Boekhandel

Wassenaar:

Honders, Dr H. J.
 Wieder Jr., F. C.

Weesp:

Bosboom. Ds F. C.
 Breijer, K.
 Lindeboom, G.

Weesperkarspel:

Klaveren, H. W. van

Wijk bij Duurstede:

Dijkman-Schoenmaker,
 Mevr. G. J. E.
 Thieme Sr., Mej. A. C.

IJsselstein:

Cool, A. G., Notaris.

Zaandijk:

Honig, G. J.

Zeist:

Lantsheer, J. A.

Zuilen:

Wit, H. C. de
 Wijk, J. A. van

Jaarverslag 1954.

Op 4 Juni 1954 had in hotel De Nederlanden te Vreeland de Jaarvergadering plaats. Aanwezig waren volgens de presentielijst 29 leden.

Na de opening werden de overleden leden, zijnde de heren: Jhr. J. K. Lampsins van den Velden, Mr P. G. van Tienhoven, Mr A. le Cosquino de Bussy, Jhr. P. P. de Beaufort, C. Metzelaar, L. Emmeriks en F. Hoes Jr. herdacht.

De notulen van de vorige vergadering en het jaarverslag werden door de secretaris voorgelezen en onveranderd goedgekeurd. Daarna werd door de penningmeester het financiële verslag uitgebracht. De boeken van de penningmeester werden gecontroleerd en in orde gevonden door de kascommissie, bestaande uit de heren Dr Van der Linde en Van Heuven, waarna de penningmeester onder dankzegging voor zijn beheer werd gedéchargeerd. Voor het jaar 1954 werden in de kascommissie benoemd Mevrouw Van Nagell en de heer Mr Canters Cremers.

Nadat de datum van de eerstvolgende excursie naar Kampen was vastgesteld, werd er besloten, dat de excursie 1955 in de Vechtstreek zou worden gehouden. Als leden van de excursiecommissie voor het jaar 1955 werden benoemd de heren Mr Kappeyne van de Coppello, Adriaans, Trouw, Wijnstra en Martini Buys.

De aftredende bestuursleden de heren Bastert, Loeff, Martini Buys, Weyland en Verburgt werden bij acclamatie herkozen en hebben hun benoeming aanvaard.

De bijdrage voor de commissie voor de Vecht- en het Oostelijk en Westelijk plassengebied werd wederom vastgesteld op f 25.—. Naar aanleiding van de subsidieaanvraag voor het hek van Kroonesteyn kwam het gehele hekkenvraagstuk in de Vechtstreek aan de orde; verschillende hekken verkeren in

slechte staat. De heer Trouw uitte de wens, dat er een groot plan zou worden gemaakt tot herstel van de verschillende hekken in onze streek. Hij lichtte het herstel van het hek van Kroonesteyn toe, waarna de vergadering voor dit geval een bijdrage van f 25.— toestond. Verder deelde hij mede, dat de planologische dienst een beredeneerde lijst van de monumenten in de provincie Utrecht heeft, welke een bijlage is van het streekplan. Deze lijst is eerst dan voor publicatie geschikt, als zij door Gedeputeerde Staten is goedgekeurd.

Ds Van der Zee vroeg een bijdrage voor zijn studie over oud-Baambrugge. Dit achtte de voorzitter niet mogelijk; wel werd hem medewerking van de zijde van het Genootschap toegezegd.

Tot slot bracht de heer Bastert de dank over van Mgr. Rientjes voor de belangstelling, die deze bij zijn jubileum van onze zijde heeft ondervonden.

Tot zover het verslag over de jaarvergadering.

Op 26 Mei 1954 vierde ons bestuurslid Monseigneur Rientjes te Maarssen zijn 25-jarig jubileum, waarbij de heer Bastert namens het Bestuur tegenwoordig was en onze gevoelens van waardering en dankbaarheid overbracht voor al hetgeen de heer Rientjes voor ons genootschap heeft gedaan. Hem werd daarbij een ets, voorstellende een gezicht in Maarssen als herinnering aangeboden.

In de maand Mei woonde de secretaris de door de Vechtcommissie te Utrecht belegde vergadering bij, welke werd gehouden ter bespreking en bestrijding van de plannen der gemeente Maarssen, welke de schoonheid der Vecht-oevers dreigden te bederven. Voor nadere bijzonderheden hierover verwijzen wij naar het verslag der Vechtcommissie, dat in ons Jaarboekje 1955 wordt opgenomen.

Op 27 Juli had met 27 deelnemers de excursie naar Kampen plaats. De deelnemers stonden aldaar onder de leiding van Mr Beintema. Ook ditmaal werd de goede stemming der deelnemers door gunstig weer bevorderd.

Op 25 November was de secretaris aanwezig op de ontvangst te Utrecht ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Provinciale Utrechtse Welstandscommissie, die zich in de loop van haar bestaan reeds ontelbare malen met het behoud van de schoonheid van de Vechtstreek heeft bezig gehouden.

XIII

In de gang van zaken in ons Genootschap kwam niet veel verandering; wij willen alleen vermelden, dat wij met het Rijksarchief in Utrecht in ruil zijn getreden, waardoor wij in de toekomst de verslagen van het Utrechtse Rijksarchief zullen ontvangen. Deze verslagen vormen belangwekkende lectuur, waarin met vrucht voor de geschiedenis der Vechtstreek kan worden geput. In dit verband willen wij nog eens met nadruk de aandacht vestigen op het in 1953 verschenen boekwerk „De Rijksarchieven in Nederland” zijnde een overzicht van de inhoud der Rijksarchiefbewaarplaatsen.

Wij willen dit verslag niet besluiten, dan weer een beroep op de leden te doen voor aanvulling van ons ledental te zorgen. Dit bedroeg per 1 Januari 1955. 253.

STAAT VAN ONTVANGSTEN EN UITGAVEN BOEKJAAR 1954

ONTVANGSTEN: Batig saldo f 966.62 Contributies: " 991.50 Verkochte jaarboekjes " 39.— Ontvangen interest " 6.42 <hr style="width: 50%; margin-left: 0;"/>	UITGAVEN: Totale kosten jaarboekje f 798.16 Onkosten: Zaalhuur, druk- en incasso- kosten, porti enz. " 71.25 Bijdrage Commissie voor de Vecht er het O.- en W.- Plassengebied " 50.— Boeken (voor bibliotheek) " 12.50 Batig saldo. " 1071.63 <hr style="width: 50%; margin-left: 0;"/>
f 2003.54 <hr style="width: 50%; margin-left: 0;"/>	f 2003.54 <hr style="width: 50%; margin-left: 0;"/>

Verslag van de Excursie 1955.

Op de stralende morgen van de 26ste Juli kwam een 50-tal leden en vrienden van Niftarlake bij de Weerdsluis te Utrecht bijeen om deel te nemen aan de excursie 1955. Het doel was een boottocht op de Vecht, vanaf Utrecht tot Weesp en terug. Dank zij het prachtige zomerweer is deze dag een onvergetelijk genoegen geworden.

Al varende genoten wij van het prachtige dorpsbeeld bij „Swaenenvecht” te Oud-Zuilen. Om even later ons te verzadigen aan de twee aardige molentjes nabij de Kininefabriek. Even later voeren wij langs de Gracht te Maarssen. Eerst presenteerde zich het „Huis ten Bosch”, het fraaie gemeentehuis van Maarssen. Wanneer men dit zo vanaf het water ziet dan is men dankbaar dat dit gebouw als gemeentehuis behouden zal blijven. Er blijft ons nauwelijks tijd om een en ander goed in ons op te nemen, want we worden dadelijk daarop weer geboeid door de bebouwing aan de Gracht. Wat een heerlijke aaneenrijging van geveltjes is dat! Verderop verrijzen kapitale huizen van een Amsterdamse allure, maar die het, trots hun afmeting, maar dank zij hun detaillering, toch wonderwel in dit dorpsbeeld doen. Na de brug te Maarssen te zijn doorgevaren duurt het niet lang meer of wij hebben het eerste doel van onze tocht bereikt n.l. huize „Doornburgh”. Wij werden hier door de eigenaar-bewoner, de heer J. P. van Voorst van Beest, ontvangen.

Deze ontvangst was zeer hoffelijk en deed ons denken aan de zwier van de 17e eeuwse bewoners dezer huizen. Wij willen op deze plaats dan ook de heer van Voorst van Beest zeer hartelijk dank zeggen voor de wijze, waarop hij ons toeven op „Doornburgh” tot iets onvergetelijks heeft gemaakt. „Doornburgh” bleek een bezoek overwaard te zijn. Het huis is in de

loop der jaren met veel liefde en piëteit door de tegenwoordige eigenaar gerestaureerd, waarbij de roerende goederen niet zijn vergeten, maar aanzienlijk uitgebreid. Zo werd de voordeur voorzien van een natuurstenen omlijsting uit 1721 en afkomstig uit Groningen. Eveneens uit Groningen afkomstig is een beschilderd plafond van de schilder J. A. Wassenbergh. Het interieur heeft zijn eigen, oude karakter behouden. Dit alles kunt u ook in onze diverse musea aantreffen. Echter met dit verschil, dat zulke zaken in de musea altijd een doodse indruk maken. Het aantrekkelijke van „Doornburgh” is, dat men uit alles voelt: hier wordt geleefd. Het is de omgeving van levende mensen. Het is geen verzameling zonder meer. Hier waant u zich in de 17e of 18e eeuw. Dit was voor de deelnemers een bijzonder genoegen. Nogmaals, Mijnheer Van Voorst van Beest, hiervoor en voor uw gul onthaal hartelijk dank!

Het bezoek aan „Doornburgh” heeft echter één schaduwzijde gehad. De organisators van de excursie hadden niet gerekend op zo'n ontvangst, zodat hun tijdschema danig in de war is gekomen. Het is niet mogelijk geweest dit in te lopen, zodat de verdere dag geheel met vertraging is verlopen. Dit heeft evenwel gelukkig geen afbreuk gedaan aan de goede stemming van het gezelschap. De tocht is voor een ieder een feestelijk gebeuren geweest.

Van „Doornburgh” naar de boot wandelende kwamen wij voorbij het hek van dit huis. Vele huizen langs de Vecht bezitten fraaie hekken, maar dit is toch wel een bijzonder exemplaar. Inplaats van stenen pilasters vinden wij hier een kunstige ijzerconstructie. Deze ijzeren „pijlers” vinden hun beëindiging in twee ronde ijzeren burchten, waaromheen doortakken, alzo de naam van het huis uitbeeldende. De zon in het midden houdt verband met de naam van de eigenaar, die het hek liet plaatsen, Willem van Son. Het hek is uit het begin der 18 eeuw.

Varende langs Breukelen, Nieuwersluis, Loenen en Vreeland, bereikten wij Nigtevecht, alwaar de koffietafel gebruikt zou worden. Ook dit gedeelte van de Vecht gaf veel schoons te genieten.

Goudestein, Vegtoever, Oudaan, Nijenrode, Boom en Bosch, Gunterstein, Queeckhoven, Over-Holland, Rupelmonde, Rio Verde, Nieuwerhoek, Bosch en Vegt, Kalorama, het woonhuis van onze Voorzitter, Terra Nova, het landgoed, dat door ons op een

vorige excursie reeds werd bezocht, het zijn alle namen, die de schoonheid van de Vecht in ons doen herleven.

Zoals gezegd werd te Nigtevecht de koffietafel genuttigd. Door de vertraging had ieder honger gekregen. Een en ander verliep vlot en wat we kregen was goed en daarmee is alles over dit festijn gezegd.

Vervolgens werd koers gezet naar Weesp. Bij dit gedeelte van de Vecht krijgen de oevers een ander aanzien. De bebouwing langs de Vecht, zoals wij die tot nog toe gehad hebben, verdwijnt. Hier en daar een boerderij en verder het vlakke land is er voor in de plaats gekomen. Anders, maar niet minder aantrekkelijk.

Wanneer Weesp naderbij komt valt in dat wijde landschap te genieten van het silhouet van dit Hollandse stadje. Op de voorgrond twee molens en daarachter de kerktorens met een aaneenrijging van allerlei geveltjes en daken. Wanneer de boot aan wal ligt begeven wij ons naar het Gemeentehuis. Dit stadhuis is een fraai gebouw uit 1772 van de architect Jacob Otten Husly. Met enige hartelijke woorden van de Burgemeester, Mr J. Chr. Buhrmann, worden wij ontvangen, waarna ons thee wordt aangeboden. Deze geste van het Gemeentebestuur is hogelijk op prijs gesteld en ook op deze plaats een woord van hartelijke dank daarvoor. Hierna werden wij op zeer prettige en deskundige wijze rondgeleid in het Gemeente-museum, dat in het stadhuis is ondergebracht. Naast allerlei oudheidkundige zaken, die betrekking hebben op de geschiedenis van de stad Weesp, was zeer belangrijk de fraaie collectie Weesper porcelein.

Als tweede bezienswaardigheid zouden wij het St. Bartholomeus gasthuis, dat aan de Oostzijde tegen het Raadhuis is gebouwd, gaan bezichtigen. De Goden hadden echter anders beschikt! De sleutel had men aan de binnenzijde in de deur laten zitten. De deur was daarna dichtgeslagen en zo stonden wij voor een gesloten deur. Hierdoor ging de stijlvolle regentenkamer voor ons verloren en moesten wij ons tevreden stellen met de hoofdingang van dit gasthuis. Het is een fraai bewerkte deur met gesneden kalf met het opschrift „Anno 1623” en de beeltenis van St. Bartholomeus.

Tenslotte werd de Ned. Herv.- of St. Laurenskerk bezocht. Het is een basiliek, waarvan het koor met vijf zijden van de tienhoek gesloten is. De beuken worden door zuilen van elkaar

XVIII

gescheiden. Dit laat-gothische kerkgebouw zou in 1462 gewijd zijn. Aan de Westzijde staat een stenen toren, die zeer waarschijnlijk reeds in de 13e eeuw werd gebouwd. De vierde geleding is van latere datum, vermoedelijk uit de 14e eeuw. De vijfde geleding is nog jonger. De spits is slank en vindt zijn beëindiging in een open achtkant met peer, denkelijk eind 16e eeuw. In deze toren hangt een fraai klokkenspel van 29 klokken, waarvan 24 stuks in 1671 werden gegoten door de bekende klokkengieter P. Hemony. De heeluursslagbel is de oudste klok en werd in 1506 gegoten door Geert van Wou. De jongste klok is in 1913 gegoten door John Taylor en Co.

De kerk is afgedekt door houten tongewelven. In de kerk bevindt zich een prachtig koorhek van koper in laat gothische vormen pl.m. 1530. De preekstoel is onbelangrijk, uitgezonderd de bekroning van het klankbord, laat gothiek, pl.m. 1500.

Vanaf de kerk komen wij door enige schilderachtige straatjes weer bij onze boot om de terugtocht te aanvaarden. Alles verloopt verder vlot. Op de diverse plaatsen, die wij langs varen, worden de aldaar wonende deelnemers afgezet. Dit heeft tot gevolg, dat, als wij Maarssen hebben gehad de gelederen op de boot sterk zijn gedund.

Onze boot, die er één is van de rondvaartdienst in Utrecht, moet dezelfde avond nog aan de Rijnkade meren. De Weerdschuis schut echter maar tot 6 uur en daar het reeds aanmerkelijk later is, moeten wij na Maarssen het Merwedekanaal op om via Oog in Al de stad te bereiken. Ook dit gedeelte was zeer interessant en zo was het 's avonds omstreeks half tien uur, dat wij aan de Rijnkade voet aan wal zetten, waarmede deze zeer geslaagde excursie weer tot het verleden behoorde.

ADRIAANS.

Niftarlake-Litteratuur.

ZONNEWIJZERS.

P. Terpstra. *Zonnewijzers*.
J. B. Wolters, Groningen 1953.

Evena's men de klokken in onze torens van meerdere kanten bestuderen kan, n.l. techniek, klankwaarde, grond- en neventonen, samenstelling van het gietmetaal, enz. en de kunsthistorische zijde versiering, datering, opschriften, gieter enz., zo is het ook gelegen met de zonnewijzers: men kan ze volgens astronomische of wetenschappelijke begrippen beschouwen zoals in het bovenvermelde boek; maar men kan ze ook cultuurhistorisch bekijken in hun opstelling, stijl, kolomversiering enz. zoals ze zich nog vandaag in de tuinen en parken voordoen. Het werk van Terpstra geeft aanwijzing hoe men de horizontale en verticale zonnewijzer zelf kan construeren. Ook vindt men een rijkdom van gegevens over de zak-zonnewijzers, waarvan beroemde exemplaren worden afgebeeld. Van de oudste zonnewijzers wordt gewag gemaakt bij Jesaia, XXXVIII, 8 en 2 Kon. XX, 11 waar sprake is van de Zonnewijzer van Koning Achaz. De schrijver zegt: „Van dit instrument (zeven tot acht eeuwen vóór Christus) is evenwel niets verder bekend; men kent niet de plaats waar het heeft gestaan, noch zijn inrichting” (blz. 4).

Verticale zonnewijzers en de beginselen daarover worden ook in dit boek beschreven. Ook in de Vechtstreek zien wij ze aan de zuidelijk gelegen muur van kerken en buitenhuizen, o.a. Herteveld te Maarssen. De bekende tuin-zonnewijzers in tuinen en parken behoren tot de spherische aequatoriale zonnewijzertypen met vergulde hoepels. In het in 1683 uitgegeven boek van J. van der Groen „Den Nederlandtsen hovenier” (Twee hondert modellen voor de liefhebbers van hoven en tuinen) staat een

„Onderwijsinge hoedat men de navolgende Sonnewijzers in 't werck sal stellen". Verder bestaat nog een boek van Phil. van Lansbergen „Beschrijvinge der vlakke Sonnewijzers in de welke alle soort van Sonnewijzers. . . . wisconstelick vertoont worden. Uyt het latijn vertaelt door Jacob Mogge. Tot Middelburg. Bij Zacharias Roman. 1666".

Het is voor de gewone lezer haast niet te begrijpen hoeveel litteratuur er over de constructie der zonnwijzers bestaat. De schrijver haalt een hele lijst aan, maar het bleek te meer uit de catalogus van de Bibliotheek van het kasteel Rozendaal bij Arnhem, geveild bij van Huffel's Antiquariaat te Utrecht (F. W. G. Theonville) in Juni 1949. Een eveneens uitgebreide literatuurlijst staat in de supplement-catalogus van het Gemeentemuseum den Haag.

De schrijver heeft zijn voorbeelden vooral in het Noorden des lands gezocht. Het zou een lonend werk zijn de oude Zonnwijzers in het gewest Niftarlake aan Vecht en Angstel op te sporen en te beschrijven als historische cultuurmonumenten. Een prachtig exemplaar uit de 18e eeuw met aanwijzing van datum, maanstand enz. vonden wij op de buitenplaats Oostervecht bij Vreeland.

In het uitvoerig en voorname werk van Dr R. van Luttervelt „De buitenplaatsen aan de Vecht" worden behalve bij de beschrijving van „Luxemburgh" te Maarssen de Zonnwijzers niet genoemd. Wel wordt van deze „versieringsvoorwerpen" gewag gemaakt in het boek van Jhr. C. H. C. A. van Sypesteyn, „Oud-Nederlandsche Tuinkunst", maar op geen exemplaren uit de Vecht- of Geinstreek wordt de aandacht gevestigd.

A. E. R.

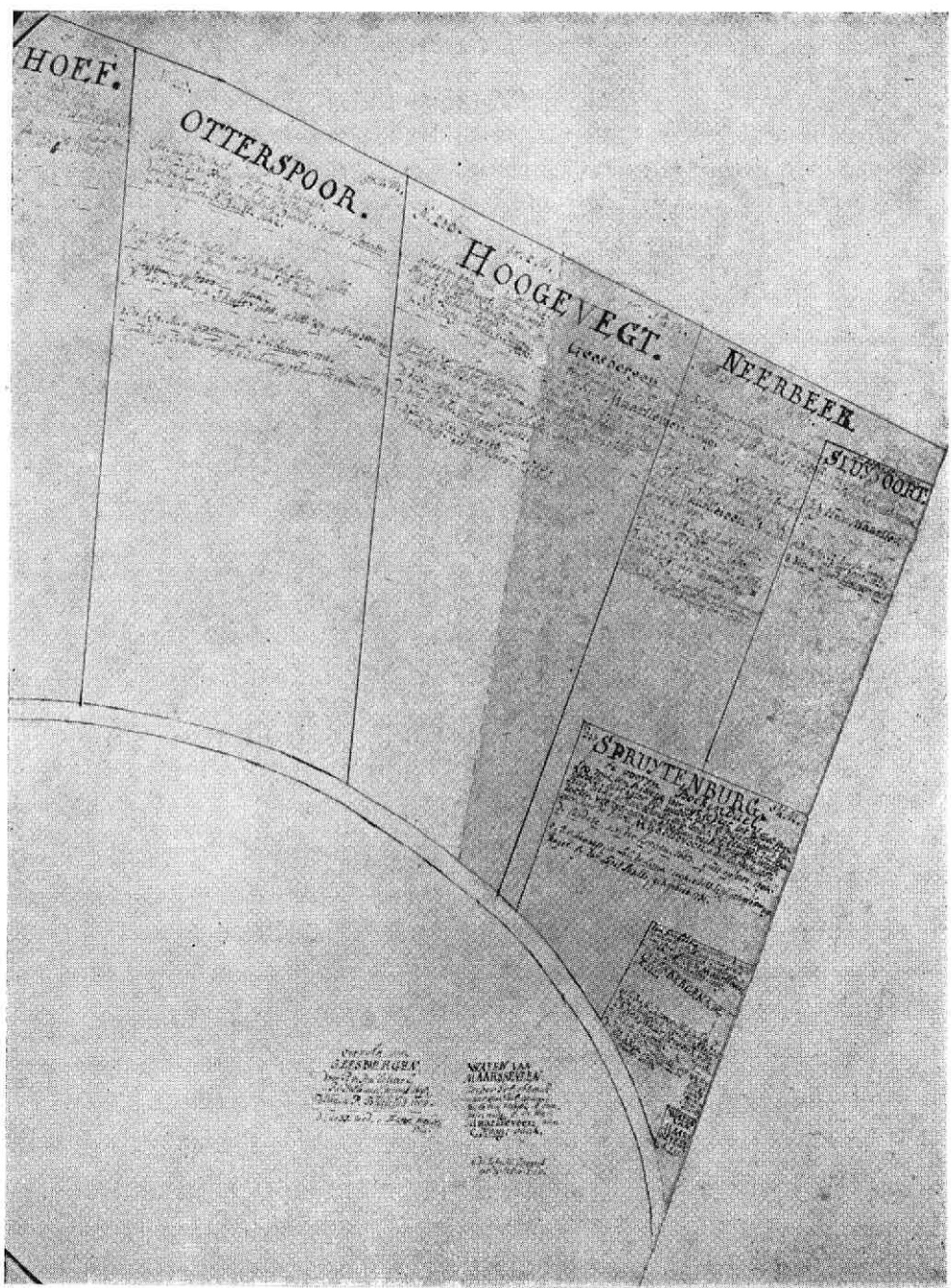
Zilveren schotel afkomstig van de Vrouwe van Guntersteyn te Breukelen.

Op de tentoonstelling „Gelders Zilver” in de afgelopen zomer van 1955 gehouden, bevond zich een bijzonder fraai en merkwaardig werkstuk uit de 17e eeuw, n.l. een zilveren schotel, rijk versierd met graveerwerk, o.a. wapenschilden van verschillende adellijke geslachten als de Brouxelles, Locquenghien, Longuerille, Nienhove, van Waveren van Nyenrode, Potter van der Loo en Monnix. In 't middendeel van de schotel ziet men een olijfboom, in welks kroon een pelikaan met jongen zich heeft genesteld. Langs de oprijzende stam van de olijfboom slingert zich een wijnrank met acht druiventrossen. Bij elk van deze vruchten is een voornaam geschreven, vijf mannelijke en drie vrouwelijke namen. De boom wortelt in een wapen, waaronder een banderol is geplaatst met de wapenspreuk: „Viresit vulnere Virtus”. Aan beide zijden van de boom staat een figuur, een man met het teken van een leeuw op de borst, die met een spade de grond bewerkt, en een vrouw die de aarde besproeit uit een vaas, waarop een dolfin is aangebracht. De gehele voorstelling wordt bekroond door het Hebreeuwse monogram van Jehova, in een krans van wolken en stralen, met links en rechts zon en maan, terwijl ter zijde van de voorstelling een banderol met de spreuk „Godt gheeft die wasdom”, getuigenis aflegt van het geloof en de dankbaarheid van het echtpaar. De rand is achzijdig uitgeschulpt en geprofileerd, daarop zijn tussen weelderige festoenen van bloemen en vruchten acht geslachtswapens afgebeeld. Bij de wortels van de boom ziet men het alliantiewapen van Gaspard de Brouxelles, raadsheer en vice-president van het Hof van Utrecht, heer van Ganderingen (pl.m.

1595) en zyne vrouw Christina Monnix vrouwe van Gunterstein († 1603). Het geslacht de Brouxelles was blijkbaar geparenteerd aan de familie Hackfort tot der Horst, die in 1557 het kasteel de Horst te Loenen (Vel.) stichtte. De schotel werd dus blijkens onderzoek gemaakt in opdracht van het echtpaar Gaspard van Brouxelles en Christina Monnix. Over de maker van het zilveren blad is niets bekend, de stijl wijst op het ontstaan in het laatst der 16e eeuw. Het stuk, afkomstig uit de parochiekerk van Loenen, bevindt zich in het Aartsbisschoppelijk Museum te Utrecht. (Vergl. Verslag Aartsb. Musea 1936—37 en de catalogus „Gelders Zilver” no. 251).

A. E. R.

HOEF.

OTTERSPOOR.

HOOGVEGT.

NEERBEEK

SILVICOORT

SPRUNTENBURG

VERVALT
DEESBURG
Van der Meer
Postbus 100
2000 AA Haarlem

NOTEN VAN
HAARLEM
Van der Meer
Postbus 100
2000 AA Haarlem

Spruytenburg onder Maarssen.

In de omgeving van Maarssen-Maarsseveen lagen in vorige eeuwen een rij van kleine buitenplaatsen, thans verdwenen, waarvan de naam nog wel eens genoemd wordt, maar waarvan bij velen de juiste ligging ontgaan is.

In het Standaardwerk over „De buitenplaatsen aan de Vecht” door Dr R. van Luttervelt in 1948 uitgegeven, zien wij wel wie de bewoners of bezitters van het huis Spruytenburg geweest zijn, maar waar het was gelegen wordt niet vermeld. Spruytenburg, of Spruytenborg droeg vóór 1657 de naam Boekendaal, en was tot dat jaar bewoond door de Familie Huydecoper. In dit zelfde jaar ging het buitengoed over in joodse handen. Het werd aangekocht door David Cardoso alias Davilaar, in 1697 werd het bewoond door Salomon de Lima. Deze was de voorganger van Joseph Suasso de Lima, ook eigenaar van Harteveld, dat hij in 1743 verkocht. Zo behoorde dus Spruytenburg ook tot de buitenplaatsen, waar Joodse families waren gevestigd. In de tijd, dat de Amsterdamse Burgemeester Huydecoper het huis bewoonde, werd het „genaamt Boekendaal” en strekte zich met het „snibbetje voor uyt ten Vecht” tot aan de sloot. Het buitengoed was maar, wat omvang betreft, $1\frac{1}{4}$ morgen groot, en strekte zich uit (met het vermelde snibbetje) tot de „plaes van de Hofstee daerachter bel. wederz. de Hr. van Maersseveen met een steeg, die hij geheel behoudt onder conditie dat de acceptant sal behouden een vrije overgang over de laan naest de maersseveense wetering”.

Nu wordt de ligging ons iets duidelijk, want bij navraag aan meerdere ingezetenen van Maarssen-Maarsseveen, werden allerlei meningen weergegeven, volgens welke Spruytenburg ófwel in den Lanen, óf aan het Zandpad in de nabijheid van Vecht-oever zou zijn gelegen. Daar zijn nog oude kaarten, waarop Spruytenburg staat aangegeven, o.a. op „Een klein gedeelte van

de Heerlijkheit van Maetseveen" een hoogst zeldzame kopergravure 1660 uit de collectie van Jhr. A. J. D. Coenen van 's-Gravesloot te Rotterdam *). Dr Jac. Zwarts vergist zich echter, wanneer hij meent, dat het naast Endelhoef was gelegen (Jaarb. Niftarlake 1922, blz. 50). Op de „Nieuwe Kaart van Mynden en de 2 Loosdrechten", enz. (eind 17de eeuw) ligt Spruytenburg tussen Otterspoor en het Zwarte Varken. Deze zeldzame gedrukte kaart vinden wij in het Jaarboekje van Niftarlake jg. 1942. Hierop ligt schijnbaar Spruytenburg aan de Vecht tussen Otterspoor en het Zwartevarken, ofwel het Wapen van Maarseveen. Een andere kaart, (Rijksarchief Utrecht Top. cat. 169) bestaat uit een tekening in kleuren zonder vermelding van auteursnaam, maar zoals mij op het Archief welwillend werd meegegeed, wel zeer waarschijnlijk door den Heer van Maersseveen, Jhr. J. E. Huydecoper, († 1808) vervaardigd omstreeks 1780. Deze kaart geeft de gronden en huizen in deze volgorde genummerd: Kromwijck, Rietveld (220). Klijn Gansenhoef (219) Otterspoor (217) Hoogevegt (216) Neerbeek (215) Sluysoort (214) Spruytenburg (213) Geesbergen (212) en het Wapen van Maersseveen (211). Spruytenburg was volgens de vlugstappende v. d. Aa (Aadr. Wdb.) binnen 8 minuten van Maarssen uit te bereiken, lag dus achter Geesbergen. Achter Spruytenburg lagen nog Neerbeek en Sluysoort; op het hoekpunt lag en ligt nog het Wapen van Maersseveen, ook genoemd het Zwarte Varken, dat in het wapen staat. De laatstgenoemde buitenplaatsen waren niet uitgestrekt; Neerbeek en Spruytenburg waren 1¼ morgen, Sluysoort 1 morgen; Geesbergen was de kleinste n.l. ¼ morgen. Wij weten nu, waar wij Spruytenburg moeten zoeken, en kennen ook de bewoners, resp. bezitters of erfgenamen.

Boven zagen wij reeds, dat het uit de Familie Huydecoper in 1657 overging aan de Joodse familie Cardosa, dan aan A. van den Hoogen, toen het geschat was op f 5150.— In 1693 behoorde het aan de familie van Lennep (Otterspoor). In 1694 kwam het aan Sal. de Lima, daarna aan Joseph Suasso de Lima, gehuwd met Ribca, dochter van den rijken en invloedrijken Heer David

*) Een fraai gekleurde kaart „Een cleyn gedeelte van Maarsseveen (Amsterdam 1660 voor Joan Huydecoper enz.) is in bezit van Jhr. J. Huydecoper van Maarsseveen te Maarssen, waarop meerdere buitenplaatsen staan aangegeven o.a. Beresteyn.

Mendes da Silva, wonend op Herteveld. Het was toen geëstimeerd op 6000 gld. Spruytenburg bleef lang in dit geslacht, want in 1807 was Jonkvrouwe Rachel de Suasso de Lima er nog gevestigd. In het midden der 19de eeuw werd het buiten in eigendom bezeten door den Heer J. H. Vredenburg. Het is meer dan een halve eeuw geleden, dat J. Craandijk in zijn „Wandelingen door Nederland” schreef: „Tusschen Goudestein en Ganschoef is vrij wat verandering gekomen. Een aantal oude en daaronder beroemde namen vinden wij niet meer. Spruytenburg zoeken wij tegenwoordig vergeefs, evenals de eenmaal wijdvermaarde lustplaatsen Hoogevecht en Otterspoor”.

Van de tegenwoordige situatie van het voormalige Spruytenburg valt weinig te vertellen. Neerbeek is thans grasland en Spruytenburg is als eigendom van de Heer J. G. van Rijn, thans boomgaardgrond. Daar is niets van de vroegere toestand gebleven. Nog lang stond er bij het weggetje een gammel half vergaan landhek tussen het struikgewas, maar dit is als zovele landhekken ook verdwenen.

Interessant was het de 90-jarige Roelof Timmerman, Machinekade 8, over de vroegere toestand in die omgeving te horen. Deze had vele namen in zijn geheugen, maar de huizen zelf had hij niet meer gekend, wel de wegen en toegangen kon hij ons beschrijven.

A. E. RIENTJES.

Stichting commissie voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk plassengebied.

VERSLAG OVER DE JAREN 1952—1955.

Inleiding.

Dat het bestuur U hierbij een verslag aanbiedt over enige jaren tegelijk is waarlijk niet een gevolg aan gebrek aan activiteit. Eerder is dit te wijten aan een gebrek aan tijd, waardoor het ons niet gemakkelijk valt elk jaar terug te zien op hetgeen door onze commissie werd verricht en op wat voor ons doel van belang is. Wel betreuren we deze gang van zaken, omdat het nu eenmaal nuttig is op gezette tijden de rekening op te maken, maar liever dan ons werk daarvoor te onderbreken, zijn wij op onze weg doorgegaan. Thans echter kunnen wij U weder op de hoogte brengen van de stand van zaken en wij hopen dat dit verslag een rechtvaardiging moge blijken voor ons lange stilzwijgen.

Thans ligt vóór U het verslag over het tijdvak November 1951 tot 1 Mei 1955. Het zal U daaruit blijken, dat vele onderwerpen zelfs in deze betrekkelijk lange periode niet tot een eindoplossing zijn gekomen. De taak van onze commissie is ook veelal niet direct van korte adem, integendeel, vele onderwerpen vragen langdurig en herhaald onze aandacht.

Daarbij is onze taak geheel vrijwillig, terwijl wij over geen enkele macht beschikken. Het is slechts de goede rede, die aan het werk ten grondslag ligt, die het mogelijk maakt dat naar onze stem geluisterd wordt, althans in het overgrote deel der aangelegenheden, waarmede wij ons menen te moeten bemoeien. Wij weten, dat wij ons gesteund kunnen voelen door een groot aantal organisaties op het gebied van natuur-, landschaps-

bescherming en monumentenzorg. Maar toch zullen wij het zeer waarderen wanneer hiervan ook duidelijk zal blijken doordat velen onze a.s. algemene vergadering zullen bijwonen om ons aan te moedigen voort te gaan op de door ons gekozen weg.

Wat ons werkcomité beoogt moge blijken uit de talrijke onderwerpen, die in dit verslag zijn behandeld.

Een vooraanstaand man in de natuur- en monumentenbescherming uitte zich onlangs als volgt: „Men kan merken, dat er in de Vechtstreek een waakzame commissie is — daar geschieden geen gekke dingen”. Wij waarderen deze uitspraak, maar hem geheel onderschrijven doen we niet, want wij zijn nog lang niet tevreden.

Zo moet ons van het hart, dat wij bij verschillende uitbreidingsplannen in onze streek begrip missen aan het streek-eigene en te veel het ontwerp voor een stadsuitbreiding vinden in plaats van dat wat zich bij de dorpsaanleg aanpast. Het is alsof het woord „stedebouw” het gevoel voor de eisen, die een dorpsgemeenschap stelt, onderdrukt.

Tegenover teleurstellingen staan gelukkig ook betere ervaringen en onze toewijding voor de streek van Vecht en plassen blijft onverflauwd. Zo zijn wij nog in dezelfde stemming als toen wij ons vorige verslag uitbrachten — al is dat langer geleden dan wij gehoopt hadden — toen wij eindigden met de woorden:

„Ons bestuur spreekt de hoop uit, dat het bezoek van deze vergadering groot moge zijn, zodat ons op deze wijze een riem onder het hart zal worden gestoken. Hierdoor dan gesterkt, zal ons bestuur gaarne een volgende werkperiode tegemoet gaan”.

ALGEMEEN

Algemene Vergadering

In de Algemene Vergadering, gehouden op 26 Januari 1952 in Hotel „Pays Bas” te Utrecht, werd na afwerking der agenda, door Mr H. P. Gorter, Secretaris van de Contact-Commissie voor Natuur- en Landschapsbescherming een lezing gehouden over „Ruilverkaveling en Natuurbescherming”, terwijl na de pauze door de Voorzitter en Secretaris met gebruikmaking van lichtbeelden het Jaarverslag werd toegelicht.

Bestuur en Werkcomité

Op 21 November 1951 bereikte ons het bericht van Mej. W. F. Grevenstuk, dat zij zich niet meer, wegens ziekte, als bestuurslid herkiesbaar stelde en op 24 Juni is zij, oud 66 jaar, overleden. Op 28 Juni 1952 werd zij op de begraafplaats te Baambrugge, ter aarde besteld. Ons bestuur was daarbij tegenwoordig.

Mej. Grevenstuk is vanaf de dag der oprichting, 12 September 1936 als Secretaresse opgetreden en nog vele jaren tevens als penningmeesteresse, op voorbeeldige wijze heeft zij steeds haar taak vervuld.

Dat zij ruste in vrede!

In de plaats van Mej. W. F. Grevenstuk werd als bestuurslid gekozen de heer Dr V. Westhoff.

De heer J. Trouw, periodiek aftredende, werd als bestuurslid herkozen.

Op onze uitnodiging trad de heer R. J. de Wit in ons Werkcomité.

Het bestuur van onze Stichting bestaat uit:

Ir J. Loeff, Voorzitter, oud-Loosdrecht.

J. Trouw, Secretaris, Abcoude.

Ing. H. van Eeden, Penningmeester, Nigtevecht.

Dr V. Westhoff, Driebergen.

W. Wijnstra, Maarssen.

Het Werkcomité bestond uit:

Het bestuur hiervoren genoemd, alsmede de H.H.: G. Adriaans, Amersfoort; Mr W. I. Doude van Troostwijk, Nieuwersluis; Mr J. L. Vunderink, Loosdrecht; Jhr. Mr L. A. Quarles van Ufford, Abcoude en R. J. de Wit, Amsterdam.

Op 26 Januari 1955 heeft onze Oud-Voorzitter Dr Mr J. W. Verburgt te Epe de ouderdom van tachtig jaar bereikt. Ons Bestuur heeft die dag niet onopgemerkt voorbij laten gaan en de jubilaris een telegram met gelukwensen gezonden. Gedurende de verslagperiode werden vergaderingen gehouden op: 9 Januari 1952 — 25 Maart 1952 — 7 October 1952 — 17 November 1952 — 30 Januari 1953 — 17 Maart 1953 — 22 April 1953 — 18 Mei 1953 — 23 Juni 1953 — 3 December 1953 — 6 Januari 1954 — 26 Februari 1954 — 19 October 1954 — 16 November 1954 — 14 December 1954 — 28 Februari 1955 — 30 Maart 1955.

Financiën

Voor een financieel overzicht verwijzen wij naar het afzonderlijk financieel verslag van de Penningmeester.

Uiteraard vragen onze financiën bijzondere aandacht. Met een jaarlijks inkomen van circa / 500.— valt het moeilijk onze arbeid te regelen.

De bijzondere uitgaven in verband met Kortenhoefboek, Eotshol enz. vragen grote bedragen, waarvoor gelukkig verschillende gemeenten, verenigingen en instellingen subsidies hebben verleend, waarvoor onze Commissie uiteraard zeer dankbaar is.

Maar wil onze Commissie de vrijwillig op zich genomen taak met voortvarendheid verrichten, dan zullen grote kosten gemaakt worden voor foto's, lichtdruk, tekenloon, porti, zaalhuur, inventarisatie van ons gebied enz.

Ons streven zal er op gericht zijn de financiën te versterken door een beroep te doen op particulieren en overheidslichamen.

MONUMENTEN

Buitenplaatsen, Kastelen enz.

Ons advies werd gevraagd inzake de plaatsing van een houten barak op „Ganzenhoef” te Maarssen. Deze bouw was aangevraagd door de directie van het Nationaal Geuzengesticht „Wilhelmus van Nassauen” en de barak moest dienen als slaapgelegenheid voor jongens.

Onze Commissie adviseerde hiertoe geen toestemming te verlenen, omdat een houten barak als een vreemd element onaanvaardbaar werd geacht op een buitenplaats. Jarenlang zou zo'n tijdelijke barak het buiten ontsieren. Slechts een architectonisch juiste oplossing zou in deze te aanvaarden zijn, b.v. de verbouwing van één der bijgebouwen.

Ons medelid, Ing. M. van Eeden, bracht een rapport uit over de toestand waarin het kasteel te Nederhorst den Berg verkeert. Het gebouw is zeer in verval, vooral het dak verkeert in een zeer déplorabele staat. Het park is een wildernis. Het kasteel is onbewoond en eigendom van de N.V. Uitgevers Maatschappij „Amstelburcht” te Amsterdam.

Wij hebben het bovengenoemd rapport doorgezonden naar het bestuur van de Kastelenstichting, dat ons mededeelde zich in verbinding met de eigenaresse te zullen stellen.

Er zouden besprekingen tot verkoop zijn geweest met de Chr. Gereformeerde Gemeente (een internationale federatie) om het kasteel als „centrum” te bestemmen, maar iets definitiefs terzake is ons bestuur thans niet bekend.

Het Werkcomité blijft in deze diligent.

Op 24 November 1955 hebben wij ons tot de Gemeenteraad van Maarssen gewend en medegedeeld dat ons bestuur met belangstelling had kennis genomen van de plannen tot aankoop van de Buitenplaats „Goudenstein”. Het behoud van deze Buitenplaats, gelegen tussen Doornburg en Vechtoever, is voor onze streek een belang van de eerste orde. Onze Commissie ontveinst zich niet dat deze aankoop financiële consequenties voor de gemeente Maarssen voortbrengt, die wel eens als een ernstig bezwaar gevoeld kunnen worden.

Ons bestuur heeft daarom in deze een suggestie gedaan, die de aankoop tegenover de gemeenschap te verantwoorden maakt.

Wij stellen ons voor om te geraken tot oprichting van een stichting, die de daarvoor in aanmerking komende buitenplaatsen in de Vechtstreek zal trachten te verwerven en te exploiteren en wel op een zodanige wijze, dat de gemeenten, waarin de objecten zijn gelegen, niet alleen voor de financiële consequenties behoeven op te komen. Deze Stichting zou niet alleen de financiële steun van de desbetreffende gemeente moeten ondervinden, maar ook van hogere Overheidsorganen en belanghebbende lichamen. Het is te hopen, dat Maarssen t.z.t. het thans aangekochte buiten „Goudenstein” in de te vormen Stichting zou willen inbrengen teneinde de verantwoordelijkheid van dit bezit te verdelen.

Hek van Kronesteijn

Toen de Burgemeester van Abcoude onze Commissie mededeelde dat de Monumentencommissie van Abcoude in haar vergadering van 6 Februari 1952 zou beslissen of het van een „M”-voorzien e hek voor de boerderij „Kronesteijn”, waarvan één der pilaren bij een aanrijding bij de grond was afgebroken, zou worden afgevoerd van de Monumentenlijst hebben wij

van het aanbod om te onderzoeken of restauratie uitvoerbaar zou zijn dankbaar gebruik gemaakt.

Architect W. Wijmstra te Maarssen heeft het hek aan de hand van de restanten in tekening gebracht.

Na overleg met het Rijksbureau voor de Monumentenzorg en met de aannemer A. Woudenberg te Utrecht werd een begroting van kosten voor de restauratie opgemaakt. Een bedrag van f 1600.— was benodigd. Op 20 November 1953 bereikte ons het bericht van de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, dat op subsidie kon worden gerekend en dat de firma A. Woudenberg met de restauratie-werkzaamheden mocht worden belast. Van de Provincie en de gemeente Abcoude kregen wij voor dit doel ook subsidie, zodat tot het geven van de opdracht kon worden overgegaan. Een woord van hulde aan de aannemer Woudenberg is hier op zijn plaats, omdat deze het werk op de meest zorgvuldige wijze heeft uitgevoerd. Het hek is weer een sieraad voor de omgeving. De wijze, waarop het mogelijk is gebleken dit hek te redden en voor het nageslacht te behouden, dank zij veler medewerking, is een goede leer om niet te spoedig te besluiten tot het laten ondergaan van dergelijke monumenten, die het waard zijn om er de nodige moeite voor te nemen. Wij denken daarbij ook aan andere hekken in onze streek.

MOLENS

Met veel ingenomenheid begroet onze Commissie de Molenverordening van de Provincie Utrecht van 30 Juni 1953 (Prov. blad nr. 44) waarbij bepalingen gesteld zijn, betreffende de sloping, het gebruik, de inrichting en de verandering van molens.

Bij circulaire van 24 November 1953 hebben Gedeputeerde Staten zich tot de Gemeentebesturen gewend waarbij deze worden verzocht Gedeputeerde Staten in kennis te stellen van elke handeling of nalatigheid waardoor de Molenverordening Provincie Utrecht wordt overtreden, opdat Gedeputeerde Staten met toepassing van artikel 153bis der Provinciale wet kunnen doen wegnemen, beletten, verrichten of in vorige toestand herstellen al hetgeen in strijd met genoemde verordening mocht zijn geschied.

Door de Planologische Dienst is een Molenhoek samengesteld, waarin alle molens in de provincie met hun bijzonderheden zijn opgenomen. Op ons verzoek mochten wij voor ons archief een exemplaar in bezit verkrijgen.

Stichtingen

Tot heden zijn door bemiddeling van ons werkcomité tot behoud van molens tot stand gekomen:

- Stichting Molen Delphine te Abcoude;
- Stichting De Garstermolen te Nigtevecht;
- Stichting Gabriël te Kortenhoef.

In alle drie der stichtingen maakt de Secretaris van onze commissie de heer J. Trouw, Gep. Techn. Hoofdambtenaar, Afd. Stadsontwikkeling van Amsterdam deel uit van het bestuur der voornoemde Stichtingen.

ABCOUDE

Molen „Delphine” Gein-Zuid

Van de molen „Delphine”, staande aan het Gein Zuidzijde, in eigendom toebehorende aan de Stichting tot instandhouding van deze molen (waarin onze Commissie deelgenoot is), is het eeuwigdurend recht van bewoning en gebruik gegeven aan de heer H. L. M. Souget te Parijs. De molen ziet er keurig uit. De muren van het stenen onderstuk benevens de garage zijn wit geschilderd. Het geheel maakt nu een zeer goede indruk. De brug over de Vliet moet worden vernieuwd. De Provinciale Waterstaat stelde aan het Waterschap Baambrugge oostzijde zwaardere eisen inzake het verkeer, waarvoor bijdragen uit het Wegenfonds beschikbaar worden gesteld. Omdat de brug eigendom van de Stichting is, doch deze niet het onderhoud heeft voor toegelaten verzwaard verkeer, is een regeling getroffen, dat het Waterschap het werk uitvoert en de Stichting een bedrag van / 500.— betaalt, hetgeen door de heer Souget wordt gevoteerd.

BAAMBRUGGE

Molen „Hoog- en Groenland” aan de Angstel

Aan de molen „Hoog- en Groenland”, die, hoewel niet in be-

drijf, maar zich aan de Angstel een zo fraal object toont, moest noodzakelijk gerepareerd worden. De onkosten werden begroot op f 800.—. Het Waterschap wilde wel medewerken indien de molen ook geschilderd zou worden, waardoor het bedrag der kosten verdubbeld zal worden. „De Hollandse Molen” heeft nu opnieuw contact gezocht en met medewerking van onze Commissie wordt getracht spoedig tot uitvoering te geraken.

KORTENHOEF

Molen „Gabriël” aan de Zuwe

De molen „Gabriël” te Kortenhoef, is door de Polder Kortenhoef ten geschenke gegeven aan de in het voorjaar van 1955 opgerichte Stichting tot behoud van deze Molen. Het eeuwigdurend recht van bewoning en gebruik is verleend aan Dr M. C. Slotemaker de Bruine. De restauratiekosten van wieken en betimmering zijn in Nov. 1954 op f 3000.— begroot. Met medewerking van „De Hollandse Molen” zal tot restauratie worden overgegaan.

LOENEN

De korenmolen aan de Dorpstraat

De onderhandelingen over de restauratie van de Korenmolen hebben tot heden geen succes gehad. Ons Comité zal deze zomer nieuwe pogingen ondernemen. Dit prachtige bouwwerk heeft een zo voorname plaats in het fraaie silhouet van het dorp Loenen, dat geen poging tot herstel mag worden nagelaten.

LOENERSLOOT

Molen „Oukoop” aan de Angstel

Aan de Angstel en de nieuwe Rijksweg Amsterdam—Utrecht ligt de Oukopermolen.

Het Waterschapsbestuur heeft onlangs besloten een aanvraag tot ruilverkaveling in te dienen bij het College van Gedeputeerde Staten ten einde een verbetering van de eigendomstoestand alsmede van het stelsel van wegen en waterlopen te bewerken.

stelligen. Het ligt ook in de bedoeling de wijze van bemaling aan te passen aan de tegenwoordig te stellen landbouwkundige eisen door middel van een nieuw te stichten gemaal in de omgeving van de bestaande windmolen aan de Angstel. Ofschoon de aanvankelijke berichten over de toekomst van deze mooie molen echt verontrustend waren, zal deze toch in de huidige toestand gehandhaafd kunnen blijven, terwijl bij het ontwerpen van de nieuwe bemalingsinstallatie zoveel mogelijk rekening gehouden kan worden met de landschappelijke waarde van de molen. Met de bevoegde instanties zal overleg gepleegd worden om de windmolen ten dienste van de Bescherming van Waterstaatswerken in oorlogstijd in te schakelen, waardoor het onderhoud gewaarborgd zal zijn.

NIGTEVECHT

Garstermolen aan de Vecht

De Garstermolen aan de Vecht, die ook is ondergebracht in een Stichting tot behoud van deze molen, is nog niet gerestaureerd. De kosten bedragen circa f 10.000.—, zonder verdere tegenspoed mag aangenomen worden, dat de restauratie in dit jaar 1955 zal worden ter hand genomen.

NEDERHORST DEN BERG

Molen aan het Bergse pad

Met gegadigden wordt overleg gepleegd om tot restauratie van deze molen aan het Bergse Pad te geraken. Binnenkort zal onze Commissie zich tot het Polderbestuur wenden ten einde de molen in een daartoe in leven te roepen stichting onder te brengen.

WEESP

Korenmolen aan de Vecht

Met bezorgdheid zien we naar de Korenmolen aan de Vecht te Weesp, die nog in een vervallen toestand verkeert. Hij staat daar in armoede naast de gerestaureerde molen, die thans zo'n fraai gezicht aan de Vecht geeft.

Ons bestuur heeft tot heden zich slechts zijdelings met de gang van zaken van die molen ingelaten, doch zal zich terzake juister oriënteren.

WEESPERKARSPEL

Hollandsch Ankeveense Molen a.d. 's Gravelandseweg

De toestand van de Hollandsch Ankeveense Molen aan de 's Gravelandse weg baart ons zorgen; grondige herstellingen zijn noodzakelijk. De molen doet dienst als café. De restauratiekosten worden begroot op f 5500.—; ons bestuur is in deze diligent.

BRUGGEN

Loenen

Aangezien ons het plan ter ore kwam, dat de smalle noodbrug, die na de oorlog in de plaats kwam van de door de bezetters afgebroken brug, zou worden vervangen door een nieuwe brug, heeft ons Werkcomité 4 Januari 1954 aan Burgemeester en Wethouders van Loenen gevraagd, om bij het bouwen van een nieuwe brug over de Vecht deze uit te voeren naar het oude voorbeeld van een dubbele houten ophaalbrug. Onze Commissie wees op de nieuwe brug te Breukelen, die als een bewijs geldt op welke wijze de moderne techniek zich laat verbinden met de oude beproefde vorm, die zó goed bij de Vecht en ook bij het dorp Loenen past.

Kort daarna ontvingen wij een ontwerp van de nieuwe Vechtbrug, om advies, die geheel met onze inzichten strookte en waarover uiteraard een gunstig oordeel kon worden uitgebracht.

Weesp

Op 31 Mei 1954 bereikte onze Commissie van Burgemeester en Wethouders een rapport met bijbehorende tekeningen om advies terzake van een nieuw te bouwen brug ter vervanging van de in slechte staat verkerende Lange Vechtbrug.

In een uitvoerig schrijven adviseerden wij tot de bouw van een dubbele houten ophaalbrug met elektrische bediening in de trant van de oude brug.

Mede maakte onze Commissie gewag van de volgens hare mening verkeerde ligging tegenover de doorbraak, omdat naar

de Ossenmarkt geen groot verkeer verwacht behoeft te worden.

In verband met de moeilijke opdracht om een dergelijk project aesthetisch en technisch juist tot stand te brengen gaven wij in overweging terzake bevoegde ontwerpers te kiezen.

Reeds spoedig ontvingen wij bericht dat de Gemeenteraad op 6 Juli 1954 besloten had tot het bouwen van een dubbele klapbrug. Het ontwerp werd in handen gesteld van het Ingenieursbureau, voorheen J. van Hasselt en de Koning te Nijmegen, die in nader overleg met onze Commissie trad.

Het bureau ontwierp een dubbele klapbrug met handbediening en één met elektrische aandrijving beiden in het karakter der oude Vechtbrug. In een later uitgebracht advies, deelde onze Commissie het standpunt der ontwerpers om aan de elektrische aandrijving voorkeur te geven.

Wel wees ons Comité er op, dat bij de uitvoering der definitieve plannen het ingenieurswerk en de aesthetische verzorging veel aandacht verdienen en tegen elkaar moeten worden afgewogen en dat niet klakkeloos de oude vorm-details moeten worden nagevolgd.

WEGEN

Abcoude

In ons vorig verslag noemden wij de gang van zaken ten opzichte van de beplanting van de oude Rijksweg Abcoude—Duivendrecht benevens de aanleg van het ontbrekende deel van het fietspad Bijlmer—Abcoude. Het toen nog wachtende antwoord werd op 29 December 1951 van de Hoofd-Ingenieur-Directeur van de Rijkswaterstaat Directie Noordholland verkregen, die mededeelde, dat het ook volgens hem uit een landschappelijk oogpunt bezien, alleszins gewenst is de Rijksweg van een passende beplanting te voorzien.

Op 18 October 1954 verzochten wij de Hoofd-Ingenieur ons te willen berichten of het juist was, dat door Staatsbosbeheer en de Rijkswaterstaat overleg gepleegd werd over de beplanting van de weg.

Hierop ontvingen wij een gunstig antwoord. Wel deelde de Hoofd-Ingenieur-Directeur mede, dat het niet in het voornemen lag het rijwielpad van Bijlmer naar Abcoude aan te leggen.

Wat dit laatstgenoemde onderwerp betreft, hebben wij opnieuw geadresseerd, omdat wij het betreuren dat langs de smalle

oude Rijksweg van Bijlmer tot Abcoude het rijwielpad niet wordt doorgetrokken. Al is de weg na de ingebruikneming van de nieuwe Rijksweg Amsterdam—Utrecht minder druk, er blijft nog een aanzienlijk verkeer o.m. het busverkeer. Tot driemaal toe is dit fietspadproject in een vergevorderde staat van voorbereiding geweest, maar telkens door toevallige omstandigheden uitgesteld. Thans dient de oude weg van Amsterdam tot Utrecht als een recreatieweg beschouwd te worden en mede ten dienste voor bromfietzers. Het fietspad is daarom uit veiligheidsoverwegingen urgent. Onze Commissie bracht dank aan de Hoofd-Ingenieur-Directeur voor de medewerking ter verkrijging van beplanting.

Aan Staatsbosbeheer verzochten wij ten opzichte der beplanting nader te worden ingelicht, waarna deze inlichtingen door ambtenaren van Staatsbosbeheer zeer vriendelijk zijn verstrekt. Onze Commissie juicht de inzichten van Staatsbosbeheer in deze ten zeerste toe.

Van de Hoofd-Ingenieur verkregen we naar aanleiding van ons verzoek om de aanleg van het fietspad alsnog te bevorderen, een nader bericht. Hij wees erop, dat de rijbaanbreedte tenminste 6 meter is en er geen aanleiding is de aanleg van het fietspad te bevorderen ook al, omdat de verkeersomvang gering is in verband met de ingebruikneming van de Nieuwe Rijksweg no. 2. Tenslotte schrijft hij: „omdat de uitvoeringsvoorstellen voorheen steeds in afwijzende zin zijn beslist”, thans voorstellen geen kans van slagen zullen hebben.

Kortenhoeft

In overleg met de Contact-Commissie voor Natuur- en Landschapsbescherming adviseerden wij afwijzend tegen het stichten van een benzinstation aan de Provinciale weg Vreeland—Hilversum, ter hoogte van het badhuis „De Zuwe”. Wij hadden ernstige bezwaren hiertegen, omdat een benzinstation aan deze weg lopende door een prachtig plassenlandschap een smet in het landschap zou betekenen en het aanzien van deze mooie weg zou ontsieren.

Loosdrecht

Onze Commissie schreef de heer A. G. M. Boost, Directeur

voor wegen en verkeer van de A.N.W.B. inzake de verlichting van de Driesprong met natrium. Gevreesd werd dat een zodanige verlichting in het landschappelijk deel niet passend zou zijn.

De heer Boost antwoordde ons in een natriumverlichting aldaar geen bezwaar te zien. Er is thans sprake van een verbetering van de Provinciale weg door Oud-Loosdrecht, die daarna voor A-verkeer zou worden opengesteld. Onze Commissie acht een dergelijk verkeer door het dorp bezwaarlijk en herinnert aan haar voorstellen voor een weg buiten de bebouwing om, die enige jaren geleden door haar werden gedaan.

UITBREIDINGSPLANNEN EN ANDERE STEDEBOUWKUNDIGE ONDERWERPEN

Onze Commissie schreef aan de Hoofd-Ingenieur-Directeur van de Provinciale Waterstaat Noordholland en aan de Directeur van de Planologische Dienst aldaar om gekend te worden in hetgeen geschiedt op planologisch gebied in onze streek.

Van de eerstgenoemde verkregen wij als antwoord, dat natuurhistorische en landschappelijke waarden via de Contact Commissie zouden lopen en inzake historische en recreatieve belangen dit via de Vechtcommissie zou geschieden. De Directeur van de Planologische Dienst deelde mede in beginsel geen bezwaar te hebben. In het algemeen is de Contact-Commissie, waarin ook de Vechtcommissie vertegenwoordigd is, aangevoerd.

Onze Commissie kan ervan gewag maken, dat de samenwerking met de Contact-Commissie in deze van aangename aard is.

Streekplan

In een onderhoud met de Commissaris der Koningin te Utrecht, dat op 29 October 1951 plaats had, behandelde onze vertegenwoordiger het gesprokene op de streekplanvergadering van 21 April 1949 waar de Provincies Noordholland en Utrecht beiden vertegenwoordigd waren.

Voor het Utrechtse deel van de Vechtstreek is een Streekplan-Commissie in het leven geroepen, waarin onze commissie door de voorzitter is vertegenwoordigd. Van een overeenkomstige activiteit in Noordholland is nog niets bemerkt, ook niet van

een samengaan van beide Provincies. In de vergadering van 1949 was er initiatief in deze geest genomen en onze leden onderstreepten de mening, dat voor het Noordhollandse deel van de streek evenzeer een streekplan op zijn plaats zou zijn en aan een eenheid hier zeer veel waarde gehecht moet worden.

Op 15 Januari 1952 antwoordde de Commissaris ons schriftelijk dat Gedeputeerde Staten van Noordholland niet voornemens waren om een Commissie in het leven te roepen ter voorbereiding van een streekplan voor het Vechtgebied gelegen in de provincie Noordholland. Zij zijn van oordeel dat binnen afzienbare tijd alle betrokken gemeenten uitbreidingsplannen in hoofdzaak zullen bezitten en op deze wijze de aansluiting van de ruimtekundige regelingen kan worden bereikt.

Verder waren zij van oordeel, dat de omvang van het Vechtgebied in Noordholland van betrekkelijk beperkte omvang is en regelmatig overleg met de daarvoor aangewezen Commissies en Planologische Diensten der beide Provinciën kan plaats vinden.

Het facet-streekplan voor de Vecht is nog in voorbereiding. Uiteraard wordt met verlangen naar het eindrapport uitgezien. In een vergadering der Commissie ter voorbereiding van het streekplan, welke gehouden werd op 6 Juli 1953, zijn behandeld de monumenten en het beplantingsplan. Het geeft reden tot de veronderstelling, dat deze Commissie op de goede weg is.

Commissie Afvalwaterzuivering Utrecht

Op 20 April 1953 werd ten Provinciehuisse een voorbereidende bespreking gehouden in zake de instelling van een Commissie afvalwaterzuivering Utrecht.

Bij besluit van 9 Juni no. 2444/1424 van het Provinciaal Bestuur werd de bovengenoemde Commissie door Gedeputeerde Staten ingesteld, met het doel te rapporteren inzake de aard en omvang van de verontreiniging van de openbare wateren, behorende tot de stroomgebieden van de Vecht en de Eem, alsmede het aandeel, dat de bewoners en industrie in de verontreiniging hebben, welke maatregelen hiertegen te treffen, en hoe de kostenverdeling en de bestuursvorm te regelen.

Voor de Commissie voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied werd de Secretaris, de heer J. Trouw te Abcoude benoemd.

Provinciale Utrechtse Welstandscommissie

Op 25 Nov. 1954 herdacht deze Commissie haar 25-jarig bestaan. Op de receptie werd onze Commissie vertegenwoordigd door de Voorzitter Ir J. Loeff en de Secretaris J. Trouw.

Fortificaties

Bij Koninklijk besluit van 18 October 1951 Stbl. 455 zijn de forten Kijkuit bij Kortenhoef, Spion bij Loosdrecht, het fort Nieuwersluis met de batterij op de rechter Vechtoever, de Redoute aan de Tienhovensevaart, het werk bij Maarsseveen, het fort aan de Klop en het fort de Gagel onttrokken aan de bestemming als vestingwerk. Hierdoor zijn de verboden kringen opgeheven. De vrees kan nu bestaan, dat deze forten, die landschappelijk en natuurhistorisch soms aantrekkelijk zijn, een bestemming kunnen verkrijgen die het landschap zal kunnen ontzien.

Onze Commissie heeft onlangs kennis gekregen van het plan der Genie om op de berm tussen de fortgracht te Nieuwersluis en de oude Rijksweg een dienstwoning te plaatsen. Wij vrezen hier de schending van een fraai deel van het dorp Nieuwersluis. Onze mening is dat ook de militaire autoriteiten de bepalingen van het uitbreidingsplan eventueel die van Woningwet en Bouwverordening dienen na te volgen. Onze laatste inlichtingen waren, dat het plan niet door zou gaan. Onze Commissie blijft terzake diligent.

Abcoude

Langs de nieuwe Rijksweg no. 2 Amsterdam—Utrecht werd onder Abcoude een afgedankte goederenwagen als schuur in het landschap geplaatst. Aan Gedeputeerde Staten verzocht onze Commissie toepassing van artikel 1 van de Schoonheidsverordening. Op 14 December 1953 antwoordde het College van Gedeputeerde Staten dat door het Gemeentebestuur nadere voorwaarden aan de bouwvergunning zullen worden verbonden n.l. op de spoorwegwagon moet een kapje worden aangebracht, gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen en het houtwerk van de schuur worden behandeld met carbolineum, vermengd met koolteer, terwijl de bestaande beplanting om het schuurtje moet worden uitgebreid.

Op 4 Januari 1954 schreef onze Commissie aan de Rijkswaterstaat inzake het voornemen om een bergloods te bouwen langs de Rijksweg. Onze Commissie vreesde, dat een dergelijk gebouw de openheid van landschap zou verstoren. In verband hiermede verzocht onze Commissie bijzondere aandacht voor de eventuele bouw.

Het bouwwerk is tot stand gekomen en is in het landschap bijzonder storend en is zeker geen goed voorbeeld voor het bouwen langs Rijkswegen.

Breukelen

Op uitnodiging van Burgemeester en Wethouders van Breukelen mocht onze Commissie kennis nemen van het eerste schetsplan uitbreidingsplan in onderdelen voor de terreinen gelegen tussen de oude Rijksweg en het Amsterdam—Rijnkanaal, benoorden het dorp. Wij maakten van de geboden gelegenheid gebruik onze voorlopige mening hierover te schrijven. Ons werd tevens advies gevraagd over de toekomstige bestemming van „de Kaap”. Allereerst hebben wij er op gewezen, dat „de Kaap” en „Boom en Bosch” beschouwd dienen te worden als landschappelijk belangrijk en dat dit Vechtbos gezien dient te worden als een onderdeel van een grote uitgestrektheid, n.l. van Nijnerode tot Gunterstein, niettegenstaande dit geheel wordt gescheiden door een lelijk fabriekscomplex. Het deel der Gemeente, waarin „de Kaap”, ligt buiten de bebouwingssfeer van arbeiders- en middenstandswoningbouw waarom het van belang is deze groene begrenzing van de Zuid- en Oostkant van het dorp te behouden, waardoor bovendien het reeds genoemde fabriekscomplex afgeschermd blijft.

Denkt men aan een verkaveling van „De Kaap”, dan zou dit aan deze schoonheid schade brengen en de biologische waarde van het bos teniet doen.

Onze Commissie meende elke andere bestemming dan tot landgoed ten zeerste te moeten ontraden.

Bovendien betrok onze Commissie in haar advies, de strook tuingrond tussen „de Kaap”, de Vecht en „Klein Boom en Bosch” en adviseerde ook dit terrein onaangetast te laten.

Concluderende adviseerde onze Commissie in een mogelijk uitbreidingsplan:

- a. Het terrein van „de Kaap” tot landgoed te bestemmen met een min. van 2¼ hectaren.
- b. De tuinderij als agrarisch gebied intact te laten.
- c. „Klein Boom en Bosch” te bestemmen tot Buitenplaats.

Loenen

In Januari 1952 werd het uitbreidingsplan van Loenen in de Commissie voor de uitbreidingsplannen en andere Stedebouwkundige Regelingen behandeld. Niettegenstaande het plan naar ons oordeel weinig karakter vertoonde en het slechts een deel van de gemeente besloeg, maakte onze Commissie geen bezwaren, doch hoopte dat het in de bedoeling mocht gaan liggen later een concentrische uitbreiding van het dorp te beogen.

In December 1952 heeft onze Commissie zich tot de Rijksdienst van het Nationale Plan gewend inzake de bouw van een woonhuis aan de Alambertskade met verzoek om onze Commissie nader in te lichten inzake de overwegingen waarom bouwvergunning was verleend.

Op 3 Juli 1953 antwoordde deze Dienst, dat de bouw van een enkele woning niet direct een ernstige aantasting van het Natuurschoon behoeft te zijn. Verder werd medegedeeld dat belanghebbende met de voorbereiding van de voorgenomen bouw reeds vergevorderd was en door onbekendheid van de gemeente Loenen met de bestaande meldingsplicht in dit nog niet lang bij deze gemeente gevoegde gebied, onevenredige schade voor de belanghebbende zou hebben betekend, indien geen bouwvergunning was verleend. Op grond van het bovenstaande is de Rijksdienst niet opgetreden.

Op 16 December 1953 schreef onze Commissie andermaal aan de Rijksdienst op ons vermoeden van de bouw van een tweede woning.

Op 19 Maart 1954 deelde de Rijksdienst ons mede dat voor dit bouwwerk geen bouwvergunning zou worden verleend en in het Uitbreidingsplan in hoofdzaak het voor de bouw bedoelde terrein zou worden bestemd voor riet- en oeverland.

Op 22 Juni 1954 berichtte de Rijksdienst dat de bouwaanvraag bovenbedoeld definitief is afgewezen, in verband met het inmiddels goedgekeurde uitbreidingsplan.

Loosdrecht

Op 15 Juli 1952 waarschuwde ons de heer A. Sprenger te Loosdrecht dat een ontwerp Uitbreidingsplan omvattende het gedeelte der gemeente tussen de Molenmeent, Rading, Nieuwendijk en gedeelte ten Zuiden van de Nootweg, waarin gelegen „Jachtlust” en „Eikenrode” ten Gemeentehuize ter visie lag. Onze Commissie heeft na inzage der plannen een bezwaarschrift ingediend waarin de Commissie erop wees, dat door de ontworpen wegen door de buitenplaatsen „Eikenrode” en „Jachtlust” deze ernstig werden aangetast, niet alleen, maar dat deze prachtige elementen in het stedenbouwkundig plan niet op de juiste wijze werden benut. Nog wees onze Commissie op het feit, dat het uitbreidingsplan gespeend is van een eigenlijke kern en de openbare gebouwen over het plan zijn verdeeld, terwijl juist hiervan gebruik had kunnen worden gemaakt om een kern te accentueren.

Onze Commissie verzocht dit plan niet goed te keuren. Op 14 Mei 1954 werd onze Commissie niet ontvankelijk verklaard, omdat zij niet als belanghebbende in de zin der Woningwet kan worden beschouwd. In deze raadsbeschikking werden wel onze bezwaren opgenoemd maar niet weerlegd. Onze Commissie is op 15 April 1954 bij Gedeputeerde Staten in beroep gegaan.

Maarssen

Gedeputeerde Staten vroegen ons advies inzake Zandzuigen ten dienste van een Recreatieoord. Ons advies luidde gunstig, maar wij wezen erop dat een goed systematisch plan voor het gehele gebied van de Maarsseveense en Westbroekse plassen wel gewenst is.

Onze Commissie streefde er naar in een vroeg stadium contact op te nemen met de nieuwe ontwerper, Ir E. J. de Maar te Maarssen, van het uitbreidingsplan. In zijn brief van 7 Januari 1952 deelde de Burgemeester ons echter mede dit prematuur te achten.

Aangezien ons echter mededelingen ter ore kwamen, die onze bezorgdheid gaande maakten, hebben wij ons op 16 Maart 1954 tot Gedeputeerde Staten gewend ten einde onze bezwaren kenbaar te maken tegen het ontwerpplan, in verband met de dreigende aantasting van de historische schoonheid van de Vecht-

buitens en Vechoevers. In het bijzonder voelden wij ons bezwaard door het voornemen van de ontwerper om een verbinding van de nieuwe wijk met de andere Vechoever te maken door het oude buiten Doornburg, met een brug over de Vecht naar het buiten Bolensteijn. Onze Commissie gaf een ander en o.i. beter tracee aan, waardoor zowel de kern als de ligging van het Gemeentehuis het „Huis ter Bosch” gediend werd.

Dit schrijven werd tevens gezonden aan Mr H. W. de Vink, Lid van Gedeputeerde Staten met verzoek dit in een onderhoud nader toe te lichten, welk onderhoud op aangename wijze heeft plaats gehad.

Nadat het plan ter visie had gelegen, richtte onze Commissie op 19 Mei 1954 een adres tot de gemeenteraad inzake het ontwerp-uitbreidingsplan, waarin ernstig bezwaar werd gemaakt tegen de in het uitbreidingsplan getraceerde verbindingsweg door Doornburg terwijl door onze Commissie een beter geprojecteerd tracee werd aangegeven.

Op 31 Mei 1954 nodigde onze Commissie vele Verenigingen, officiële personen en belangstellende particulieren uit op een vergadering in Hotel „Terminus” te Utrecht, waar het geprojecteerde tracee door onze Commissie aan de hand van kaarten werd getoond. Op deze vergadering waren aanwezig naast onze Commissieleden en vele belangstellenden, afgevaardigden van Stichting „Het Utrechts Landschap”, Contact-Commissie voor Natuur- en Landschapsbescherming, Bond Heemschut, oudheidkundig genootschap „Niftarlake”, Rijksdienst voor het Nationale Plan, Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Staatsbosbeheer, afd. Natuurbescherming benevens Raadsleden van de gemeente Maarssen. Alle aanwezigen onderschreven onze bezwaren.

Bij schrijven van 25 Mei 1954 ontving onze Commissie antwoord op het adres van 16 Maart van Ged. Staten, inhoudende de mededeling, dat de verkeersverbinding over de buitenplaats „Doornburgh” de volle aandacht van het College had en de te dezer zake door onze Commissie aangevoerde argumenten bij de beoordeling van het desbetreffend uitbreidingsplan der gemeente Maarssen terdege zullen worden overwogen. Tevens werd ons een afschrift toegezonden van een brief gericht aan de Rijksdienst voor het Nationale plan waarin voorlopige maatregelen werden voorgesteld, die tijdelijk konden gelden ten einde de uit-

voering der geprojecteerde werken te verhinderen totdat de definitieve plannen bekend waren.

Op 10 September vond een conferentie plaats met Burge-meester en Wethouders van Maarssen, de Raadscommissie voor de uitbreidingsplannen en de ontwerper. Onze bezwaren werden door de Voorzitter en Secretaris van het Werkcomité nader toegelicht en onze wensen aan deze vergadering voorgelegd. Een discussie had op deze conferentie niet plaats. Onze bezwaren en wensen waren slechts aangehoord.

Inmiddels werd een gewijzigd plan van uitbreiding in onderdelen van 29 October tot en met 25 November 1954 ter visie gelegd.

Na inzage hiervan heeft ons Werkcomité op 24 November in een uitvoerig betoog, in beroep, zich wederom tot de gemeenteraad gewend.

Onze Commissie wees erop dat weliswaar de Weg door Doornburg was vervallen, als 't ware was weggeradeerd, doch het plan in z'n verdere opzet ongewijzigd was, waardoor het probleem van het ontbreken van een verband tussen kern, plan en omgeving niet was opgelost. Er is geen poging gedaan om tot een betere oplossing te geraken. Wederom suggereerde onze Commissie een oplossing, die een gelukkiger verband met het oude dorp bracht en mede voor het verkeer voor de werkcentra der Maarsseveense bewoners.

Wij verzochten de gemeenteraad het plan in de voorliggende vorm niet goed te keuren.

Inmiddels is aankondiging geschied, dat het uitbreidingsplan door de Gemeenteraad ongewijzigd is goedgekeurd. Op 8 April 1955 heeft onze Commissie zich opnieuw, en nu weer tot Gedeputeerde Staten gewend. Het verder verloop in deze wordt met belangstelling tegemoet gezien.

Muiden

Op 5 October 1953 heeft onze Commissie zich gewend tegen een plan van vestiging van een Hotel-Restaurant op de West Batterij aan de monding van de Vecht te Muiden. Onze Commissie was van mening, dat een dergelijk bedrijf boven op het fortificatiewerk ongewenst is, omdat het gebouw door zijn hoge ligging misplaatst is als tegenhanger van het Muiderslot. Naar

wij vernemen heeft het gemeentebestuur van Muiden, medewerking tot het verlenen van een bouwvergunning geweigerd. Dit is een beslissing, die we van harte toejuichen.

Nederhorst den Berg

Het in ons vorig jaarverslag medegedeelde plan van onze Commissie om van de Spiegelpolder met de Blijkmeer één grote plas te vormen van 180 h.a. en bouwterrein te formeren ter uitbreiding van Nederhorst den Berg, hebben wij toegezonden aan Hoofd-Ingenieur-Directeur van de Provinciale Waterstaat Noordholland, aan de Hoofd-Ingenieur voor de Gemeentelijke plannen voor de Rijkswaterstaat en aan Burgemeester en Wethouders van Nederhorst den Berg.

Op 21 Febr. 1953 berichtte ons het gemeentebestuur dat het in alle geval aanbeveling verdient dat bij het ontwerpen van een uitbreidingsplan voor de gemeente Nederhorst den Berg met de ideeën van onze Commissie rekening wordt gehouden.

Veel stof was opgewaaid naar aanleiding van de gedachte de Reevaart te dempen. Op 18 November 1952 werd te Nederhorst den Berg een protestvergadering van ingezetenen en belangstellende verenigingen gehouden. Ook onze Commissie was daar vertegenwoordigd.

De vergadering sprak zich uit tegen de demping van de Reevaart en besloot een krachtige actie te voeren voor het wederopenen van de brug, die wegens het gevaar ten gevolge van bouwvalligheid voor het vaarverkeer is gesloten.

Inzake de brug over de Reevaart was door de Gemeenteraad van Nederhorst den Berg een beslissing genomen, omdat de gemeente Utrecht en de N.V. Amstelburcht te Amsterdam hun verplichtingen ten opzichte van het onderhoud niet waren nagekomen. In verband hiermede was besloten het onderhoud ten laste der gemeente te brengen en daarentegen de onderhoudsplichtigen met afkoop hunner verplichtingen te belasten. Dit raadsbesluit van 5 Juli 1951 werd door Gedeputeerde Staten van Noordholland niet goedgekeurd, omdat bij de Minister van Verkeer en Waterstaat in onderzoek is of de Reevaart als Scheepvaartweg moet worden gehouden en dus de positie van de brug in de toekomst niet vaststaat en omdat de gevorderde jaarlijkse uitkering van de onderhoudsplichtigen te hoog zou zijn berekend.

Tegen dit besluit van Ged. Staten van 15 Aug. 1951 no. 228, afd. 2 B ging de Gemeenteraad in beroep bij de kroon, omdat de onttrekking nimmer zal plaats vinden, daar vele organisaties op het gebied van Scheepvaart, Watertoerisme, Vreemdelingenverkeer en behoud van Natuurschoon bezwaren hebben aangevoerd.

Bij Koninklijk besluit van 26 November 1953 no. 26 overwoog de kroon, dat de onderhoudsplichtigen op schromelijke wijze in de uitvoering van hun verplichtingen tekort zijn geschoten, dat de tijdelijke voorziening die getroffen is, waardoor de brug niet meer geopend kan worden, niet als een blijvende voorziening kan worden beschouwd, omdat de Reevaart van belang is, zowel voor de watersport als ten behoeve van de beroepsscheepvaart, dat de uitkeringen zijn berekend op herstel naar de vroegere toestand maar ook met de aanpassing van de brug aan het huidige zwaardere verkeer. Het beroep van de Raad werd in verband met het laatstgenoemde punt ongegrond verklaard.

Inmiddels is ons gebleken, dat bij de Planologische Dienst van Noordholland een ontwerp-uitbreidingsplan in bewerking is, waarbij de Reevaart vervalt en tot verkeersweg wordt gecreëerd en rekening wordt gehouden met een vaarweg door het toekomstige Spiegelmeer, waarvoor twee sluizen moeten worden gepasseerd.

Een en ander is niet in overeenstemming met de beslissingen van de Raad en de Kroon. Uiteraard acht onze Commissie dit ontwerp ook met het oog op de Watersport in het algemeen ongewenst. Onze Commissie blijft diligent en zal zich wenden tot Rijksdienst Nationale Plan en Z.Ex. Minister van Waterstaat en Verkeer.

Weesp

In een vergadering bijeengeroepen door de Burgemeester van Weesp terzake het in ontwerp zijnde saneringsplan, waren aanwezig de Commissie Stad en Dorp van Noordholland van de Bond Heemschut en onze Commissie. Uiteraard is bij een eerste inzage van een dergelijk ingrijpend plan geen direct gefundeerd oordeel te vellen. De leden van onze Commissie waren van oordeel dat een volgende bespreking voor een grondiger behandeling met de Burgemeester c.q. en met de adviseurs zou volgen. Deze heeft niet plaats gehad. Op 30 December 1953 werd een schrijven ontvangen van het Kunsthistorisch College van advies te Weesp om

inlichtingen inzake het in voorbereidend zijnd saneringsplan, waaromtrent Burgemeester en Wethouders van Weesp hun College had medegedeeld, dat de Commissie Stad en Dorp van Noordholland van de Bond Heemschut haar tevredenheid en waardering over het in behandeling zijnde gedeelte van het saneringsplan heeft uitgesproken. Het Kunsthistorisch College maakte hare bezorgdheid inzake monumenten, straatwanden enz. aan onze Commissie kenbaar.

Toen in Juni 1954 het doorbraakplan ter visie lag, heeft onze Commissie zich tot Burgemeester en Wethouders van Weesp gewend. Onze Commissie wees erop dat een nadere bespreking niet was gehouden en thans kenbaar maakt, dat bij onze Commissie tegen het doorbraakplan, dat het hoofdpunt van het saneringsplan vormt, ernstige bedenkingen bestaan.

Onze Commissie betreurt het, dat het verkeer tussen de Rijksweg bij Muident en de Provinciale weg, die langs Weesp loopt, door de stad gevoerd zal worden. Gevreesd wordt dat een dergelijke doorbraak meer en vooral zwaar verkeer tot zich zal trekken, dat niet in de oude stadskern thuis hoort en dat gevaar oplevert voor de oude bebouwing. Verder meent onze Commissie dat het plan aan de ligging van het prachtige Raadhuis niet het recht doet wedervaren, dat dit gebouw toekomt. Ook meent de Commissie, dat onvoldoende zorg aan de straatwanden langs de doorbraak is besteed. De Commissie had dan ook niet de overtuiging gekregen, dat geen andere oplossing voor de verbinding Rijksweg-Provinciale weg te vinden zou zijn, waaraan de door onze Commissie genoemde bezwaren, alsmede het gevaar voor de Sluisbrug niet verbonden zou zijn.

Van bovenstaande beschouwing heeft onze Commissie aan het Kunsthistorisch College van Advies te Weesp afschrift gezonden.

Op 23 October 1954 deelden Burgemeester en Wethouders onze Commissie mede, dat inzake het saneringsplan „Doorbraak Centrum” alle bezwaarschriften aan de ontwerper waren ter hand gesteld, die zijn visie aan B. en W. had medegedeeld. In een volgende vergadering zou de Gemeenteraad het plan in behandeling nemen, waarna onze Commissie van de beslissing van de Gemeenteraad op de hoogte zou worden gesteld.

Zuilen

Op 20 Juli 1953 schreef onze Commissie inzake een botenloods

aan de Vecht. Deze loods van de fa. Ebbeling en Kramer zou 68 m lang worden. Er werd bezwaar gemaakt tegen de bouw, omdat, planologisch gezien, de plaats voor Watersport-opbergbedrijf ongeschikt is. Deze inrichting dient o.i. op die plaats aan de Vecht te verdwijnen.

PLASSEN EN ANDERE WATEREN

Plassenverordening

Op 29 November 1951 hebben wij ons opnieuw gewend om voor Utrecht een plassenverordening te verkrijgen, zoals al eerder in een adres van van 7 Juli 1950 was gevraagd. Op dit adres verkreeg onze Commissie nog geen antwoord.

Botshol bij Abcoude

De Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten verwierf gedurende de verslagperiode enkele H.A. moeras en water in het waterschap Botshol in eigendom. De heer J. Trouw, Secretaris van de Commissie voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied, vertegenwoordigt de Vereniging op de ingelandenvergadering, waardoor de basis werd gelegd voor een nauwer contact met het bestuur van het waterschap Botshol.

Ankeveen

Door de Contact-Commissie voor Natuur- en Landschapsbescherming werd afwijzend geadviseerd op een verzoek van de gemeente Hilversum, vuil te mogen storten in het moerasland in de hoek van Ankeveen en de weg naar 's Graveland. Nadat bedoelde vuilstorting werd geweigerd, zijn de desbetreffende percelen moerasgrond door de gemeente Hilversum aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten verkocht.

Kortenhoef

Van de Contact-Commissie werd een afschrift ontvangen van een advies aan de Hoofd-Ingenieur-Directeur van de Provinciale Waterstaat van Noordholland in verband met plannen, in een deel van de Kortenhoefse plassen Oostzijde bagger uit de 's Gravelandse Vaart te storten. Geadviseerd werd door de Contact-

Commissie, tegen deze baggerstorting bezwaar te maken op grond van de bestemming tot natuurreservaat van dit gedeelte der Kortenhoefse plassen.

Nigtevecht de Vecht

In verband met door onze Commissie veronderstelde vervuiling van het Vechtwater door afvalwater van de aldaar gevestigde rubberfabriek wendde onze Commissie zich tot de Provinciale Waterstaat te Utrecht door wiens bemiddeling op 19 Augustus 1954 monsters Vechtwater genomen werden.

Op 21 October 1954 deelde de Directeur-Hoofd-Ingenieur van de Prov. Waterstaat mede, dat het afvalwater ongeveer neutraal reageerde, evenals het Vechtwater. Het was vrij houdbaar, hoewel een zwakke neiging tot rotting kon worden aangetoond. In het afvalwater is veel zwevende stof aanwezig, tengevolge waarvan het water een sterk troebel uiterlijk heeft. Enige weken na de monsterneming was dit zwevend vuil nog slechts ten dele bezonken. Bij vermenging met Vechtwater heeft veel snellere bezinking plaats. De uitkomsten van de analyse tonen niet aan, dat op het tijdstip der monsterneming een duidelijke vermeerdering van de vervuiling van de Vecht door het afvalwater van de rubberfabriek was opgetreden. Het is echter niet uitgesloten, dat de hoeveelheid zwevende stof er plaatselijk zichtbaar door wordt verhoogd.

Men dient echter, vervolgt het schrijven van de Hoofd-Ingenieur, in 't oog te houden, dat de Vecht in de omgeving van Nigtevecht in zekere mate vervuild is door andere oorzaken.

In hoeverre deze toestand door het afvalwater van genoemd bedrijf verergerd wordt, kan slechts worden nagegaan, indien meer gegevens o.a. omtrent de samenstelling van het afvalwater op verschillende tijdstippen bekend zijn. Uiteraard dient in dit geval het resultaat afgewacht te moeten worden van de Commissie Afvalwaterzuivering Utrecht.

Loenerveen

Op 29 November 1951 heeft ons werkcomité een brief gericht aan de Directeur van de Gemeente Waterleiding te Amsterdam inzake het ruime uitzicht, dat is vrijgekomen door de afbraak der voormalige zweminrichting „op de Driesprong” aan de Loos-

drechtse zijde. Wij verzochten de medewerking om dit ook voor de toekomst te behouden eventueel te verruimen.

Aan ons verzoek is voldaan.

Waterleidingsplan van Amsterdam

In ons advies aan Gedeputeerde Staten van Utrecht om onthefing te verlenen volgens de ontgrondingsverordening nodig voor de voorgenomen werken ten bate der plassen-waterleiding wees onze Commissie erop, dat de Loenerveense Plas tot de meest waardevolle elementen in het Vechtplassengebied gerekend moet worden. Het uitzicht over deze plas en op de begroeide Vechtoevers is prachtig. Reeds in 1949 werd met onze Commissie door de Directeur der Gemeentewaterleidingen een vertrouwelijk contact opgenomen. Toen reeds stonden wij voor de beslissing of om der wille van het landschap een actie tegen het plan te ondernemen of door samenwerking te trachten een aanvaardbare vorm te vinden. Met een bloedend hart kwam onze Commissie tot het laatste terwille van het algemeen belang èn omdat de bemoeiingen van de Amsterdamse Waterleiding met de Loosdrechtse Plassen in het verleden waardevol waren gebleken voor landschap en recreatie, dank zij de beheersing van het waterpeil. De voorgelegde plannen kunnen worden beschouwd als de best aanvaardbare oplossing. Voor de samenwerking met de Directeur van de Gemeentewaterleiding te Amsterdam spreekt onze Commissie hierbij een woord van waardering. In ons advies aan Gedeputeerde Staten maakt onze Commissie een bedenking ten opzichte van de berging van de uit het zelfreinigingsbekken komende veen en meermolm in het overige deel van de Loenerveense plas, waardoor de waterdiepte op ca. 1,25 m wordt gebracht. De zwevende meermolm zal in de luwte van de dijk in het Westelijk deel van de plas neerslaan. Een begroeide strook van riet e.d. van een onregelmatige doch gemiddeld b.v. 100 meter breedte is aanvaardbaar. Uitgaande van het standpunt dat de Loenerveense plas zoveel mogelijk een blanke onbegroeide plas moet blijven, zal een algemene verlanding voorkomen moeten worden. Dit kan geschieden door eventueel buiten hiervoren gemelde strook uit het water opgroeiend riet en biezen tweemaal per jaar (in Mei en Augustus) onder water af te maaien met een „maaiboot” en

in alle geval de Plas b.v. om de vijf jaar uit te baggeren indien blijkt dat de plas ondieper is geworden dan 1,25 meter.

Bij beschikking van Ged. Staten d.d. 22 September 1953, 2e Afd. no. 3891/2282 is aan de gemeente Amsterdam ontheffing van ontgronding verleend, waarbij ten opzichte van de berging van veen en meermolm aan onze wensen is tegemoet gekomen.

Loosdrechtse Plassen.

Op 23 Juli 1954 vroeg onze Commissie een exemplaar aan van het rapport inzake de Loosdrechtse plassen. In deze door Gedeputeerde Staten ingestelde Commissie had de heer Ir J. Loeff als vertegenwoordiger van ons Werkcomité zitting. Het rapport is de vrucht van enige jaren arbeid der commissie. Het geeft een aantal adviezen voor het behoud van de Loosdrechtse Plassen als recreatiegebied, in het bijzonder voor wat het herstellen der eilanden betreft. Voorgesteld wordt de oprichting van een publiekrechtelijk lichaam Plassenschap gevormd op grond van de wet van gemeenschappelijke regelingen. Het Plassenschap zou belast moeten worden met de zorg voor dit ontspanningsgebied. Daarnaast beveelt de commissie de oprichting van een waterschap voor dit gebied aan. De verwachting is gerechtigd dat Gedeputeerde Staten volgens de wenken in het rapport gegeven, maatregelen zullen nemen.

Breukelen—Kievitsbuurt

De Burgemeester van Breukelen pleegde met ons Werkcomité overleg over de Verordening op de recreatieverblijven in de gemeente Breukelen, waarbij de Kievitsbuurt was betrokken. Van belang hierbij was de bijbehorende kaart. Aan de hand van luchtfoto's is door onze Commissie een kaart van de Kievitsbuurt samengesteld. Wij adviseerden een beperkte bebouwing met zomerhuisjes zoveel mogelijk aangesloten aan het bestaande. In deze geest gaven wij aan een strook aansluitende bij de zogenaamde Kalverstraat en een tweede in aansluiting aan het Noordelijke gebied bij de Scheendijk. Voor de weekendhuisjes volgde onze Commissie de oorspronkelijke kaart vrijwel, terwijl het Kampeerterein hierbij kan aansluiten ten einde het Zuid-Westelijk deel van de Kievitsbuurt zoveel mogelijk onge-rept te laten. Verder meende onze Commissie dat ernaar gestreefd moet worden de nieuwe vaarverbinding van de Weer-

sluis en Weersloot naar de Plassen vrij van bebouwing te houden. Ten opzichte van beplanting verzochten wij de bepalingen in de verordening aan te vullen. Het initiatief van het Gemeentebestuur in deze verdient hoge waardering.

Maarssen Bethunepolder

Bij het bestuur van de Stichting „Het Utrechtsch Landschap” werd aangedrongen op het doen instellen van een onderzoek naar de waterhuishouding van het moeras in de Bethune-polder, wanneer de ruilverkaveling in dit gebied zou worden uitgevoerd.

Maarssen, Maarsseveense Plassen

Naar aanleiding van onze ongerustheid over zandwinning in de Maarsseveense plassen verzond onze Commissie een brief aan het Provinciaal Bestuur van Utrecht, omdat het hier een zandwinning betrof, die een geringe verandering in het landschap kon veroorzaken, had, zoals Ged. Staten ons berichtte, het Provinciaal bestuur ons advies niet gevraagd.

Maar het College deelde mede, dat het in het voornemen van Ged. Staten ligt, om ook in de toekomst omtrent aanvragen tot ontgrondingen die binnen het werkgebied der Commissie liggen, indien deze een enigermate belangrijke wijziging in het landschap zullen veroorzaken, ook het advies onzer Commissie in te winnen.

Op 12 November 1952 ontving onze Commissie van Gedeputeerde Staten afschrift van een beschikking van dit College, waarbij een ontzanding door fa. Gebr. Visser onder Westbroek werd afgewezen omdat de ruilverkavelingsplannen voor dit gebied nog in voorbereiding zijn.

Westbroek—Molenpolder

In een brief van 14 December 1951 vestigde onze Commissie de aandacht van de Stichting „Het Utrechtsche Landschap” op de Molenpolder in de gemeente Westbroek, omdat wij meenden, dat het van belang was, dat „de Stichting” deze in eigendom zou verkrijgen, in verband met de belangrijkheid van dit gebied uit natuurhistorisch oogpunt, tevens met het oog op de ruilverkavelingsplannen in dit gebied.

Met grote verontrusting ziet onze Commissie de voortschrijdende bebouwing met zomerhuisjes.

Vinkeveense Plassen

Inzake deze plassen werd de mogelijkheid van vorming van nieuwe eilanden nader bestudeerd en wel in verband met de zandwinningsplannen. Zoals in ons vorig verslag werd medege-deeld, was door Burgemeester en Wethouders van Amsterdam besloten om in deze met onze Commissie overleg te plegen. Hier-voor waren aangewezen de heren Ir J. Loeff, Dr V. Westhoff, W. Wijmstra en J. Trouw.

Dit overleg heeft slechts ondershands en summier plaats ge-had. Inmiddels had onze Commissie zich nader over de zand-winning beraden en zich op 't standpunt gesteld dat indien zand-winning niet afwendbaar zou blijken de aanleg van een aantal langgerekte eilanden ter vervanging van te verdwijnen eilanden en ter bescherming, door golfbreking, van de oevers, noodzake-lijk zou zijn. De uitvoering zou zodanig dienen te geschieden, dat een nader aan te wijzen deel van de plannen uit een oog-punt van de natuurbescherming ongerept zou behoren te blijven.

Betreffende de afvoer van het zand stelde onze Commissie zich op het standpunt, dat een kanaal door Botshol ontoelaat-baar is, terwijl eveneens de afvoer door de Waver, Oude Waver, Winkel en Holendrecht ook ongewenst geacht dienden te worden.

Inmiddels is door Ged. Staten van Utrecht aan een particu-liere aannemer een vergunning tot ontzanding gegeven. Met enige zorg vragen wij ons af of in dit geval met de hierboven aangegeven leidraad is rekening gehouden, in het bijzonder den-ken wij daarbij aan de aan- en afvoer van het zand.

Op 6 Augustus 1954 werd ons door de Directeur van de Rijks-dienst voor het Nationale Plan een exemplaar toegezonden van de publicatie nr. 8 van die Dienst, getiteld „Studies over Re-creatiegebieden”. Hierin was opgenomen een studie van de heer H. M. Jolles.

Uiteraard is deze publicatie een waardevolle bijdrage ten op-zichte van de kennis der Vinkeveense Plassen.

RUILVERKAVELINGSPLANNEN

Loosdrecht

Op 14 December 1954 mocht onze Commissie een bespreking voeren met Ir G. D. Perk, Rijkscultuurconsulent van de Cultuur-technische Dienst te Utrecht, ten einde in een vroegtijdig stadium

van gedachten te wisse'len. Uiteraard werd deze geste door ons op hoge prijs gesteld.

Westbroekse en Maarsseveense Plassen

Met het Staatsbosbeheer, afd. Natuurbescherming, mocht onze Commissie een aangenaam onderhoud hebben over het behoud van die terreinen, die uit een oogpunt van de natuurbescherming behouden moeten blijven. In deze bestaat er een volledige overeenstemming. Ook werd met de Planologische Afdeling van de Gemeente Utrecht overleg gepleegd. Dit had plaats voordat de annexatieplannen in staat van gewijsde waren. Uiteraard zal men aldaar thans ruimer geïnformeerd zijn over de positie van deze plassen voor de stad Utrecht, onze Commissie blijft in deze diligent.

VELDBIOLOGISCHE INVENTARISATIE

Secretariaat Inventarisatie Commissie

Het secretariaat van de Inventarisatie Commissie bleef berusten bij het lid van het werkcomité, de heer R. J. de Wit, biol. drs te Amsterdam (Kijkduinstraat 66).

Vergaderingen Inventarisatie Commissie

Gedurende de verslagperiode werden 3 vergaderingen van de Inventarisatie Commissie gehouden in Hotel Krasnapolsky te Amsterdam, en wel op 23 April 1952, 11 Mei 1953 en 7 April 1954. Tijdens deze goedbezochte vergaderingen werd met de medewerkers, de voortgang van het inventarisatiewerk en de positie van de natuurbescherming in het gebied van de Vechtplassen besproken.

ONDERZOEK EN PUBLICATIES

I. *Kortenhoef*

De publicatie der resultaten van de inventarisatie in Kortenhoef heeft veel moeilijkheden en tegenslagen ondervonden. Nadat de copy voor het „Kortenhoefboek” grotendeels reeds in 't voorjaar van 1953 bij de drukker was ingeleverd, heeft het verschijnen van de publicatie ernstige vertraging ondervonden tengevol-

ge van technische- en financiële oorzaken. We zijn echter nu zo ver, dat de aflevering van de publicatie „Kortenhoeft, een veldbiologische studie van een Hollands verlandingsgebied” (reactie Dr W. Myer en Drs R. J. de Wit) in de zomer van 1955 tegemoet kan worden gezien. Door financiële steun van een aantal overheidslichamen en verenigingen kon het bestuur der Commissie de prijs van deze 128 pag. grote en met vele foto's geïllustreerde uitgave zo laag mogelijk houden; deze werd thans bepaald op 5.50 (voor leden van „Natuurmonumenten”, K.N.N.V. en N.J.N. 4.50). De publicatie kan worden besteld door overschrijving van f 5.50, resp. f 4.50 op postrekening 256092 t.n.v. de stichting „Commissie voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk plassen-gebied” te Nigtevecht.

Het onderzoek van de moerasgebieden in Kortenhoeft wordt, ook na het verschijnen van bovengenoemde publicatie, voortgezet. Op basis van de reeds verkregen veldbiologische gegevens van het natuurmonument „Het Hol” wordt dit gebied thans door de heer R. J. de Wit vegetatiekundig en oecologisch bestudeerd in het kader van een promotie-onderzoek aan de Universiteit van Amsterdam. Hiertoe worden o.a. hydrologische gegevens verzameld, waarbij het Archief voor Grondwaterstanden T.N.O. en het Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening medewerking verlenen. Voor dit promotie-onderzoek werd voorts financiële steun verkregen uit het Van Tienhoven-studiefonds.

II. *Ankeveen*

Dit gebied is momenteel, dank zij de inventarisatie van de heer R. Peelen, biol. cand te Amsterdam, niet meer in zo sterke mate terra incognita, als dit voor enkele jaren nog het geval was. Entomologisch is dit gebied goed onderzocht door de heer D. Piet te Amsterdam. Een verdere uitbreiding van de inventarisatie ondervond in 1954 moeilijkheden tengevolge van de lastige toegangsregeling.

III. *Loosdrecht*

Het Loosdrechtse moerasgebied valt in een in voorbereiding zijnde ruilverkaveling, waardoor inventarisatie urgent werd. Nadat eerst de heren C. den Hartog en W. Reynders te Amsterdam er een rapportje over hadden geschreven, werd het gehele gebied

door de afdeling Natuurbescherming en Landschap van het Staatsbosbeheer geïnventariseerd, waarbij bleek, dat enkele gedeelten van dit uitgestrekte moerasgebied floristisch en vegetatiekundig van groot belang waren. Op basis van deze inventarisatie werd overeenstemming bereikt met de Cultuurtechnische Dienst over de grenzen van het in de ruilverkaveling als natuurreserveaat uit te sparen gebied.

IV. *Maarsseveen*

De inventarisatie-leider in dit gebied, de heer J. Lindeman te Utrecht, vertrok in Januari 1953 na zijn promotie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht naar Suriname en droeg toen de leiding van het inventarisatie-werk over aan de heren P. Heyligers en A. J. M. Leeuwenberg, beiden biol. cand. te Utrecht. In Dec. 1953 werd een rapport ontvangen over de voorlopige resultaten van deze inventarisatie. Een rapport met hydrobiologische gegevens moet nog volgen. Het ligt in de bedoeling, de op deze wijze verkregen gegevens, tezamen met die van † H. Sturm en Dr V. Westhoff, t.z.t. te publiceren in een studie over de Zuidelijke Vechtplassen.

V. *Botshol*

Nadat reeds enkele jaren moest worden geconstateerd, dat de vogelbevolking van de Botshol ernstig te lijden had door het te drukke bezoek gedurende het broedseizoen, werd door de gemeenteraad van Abcoude in openbare vergadering op 29 Mei 1953 een Verordening tot Bescherming van het Natuurschoon van Botshol aangenomen, volgens welke Verordening van 1 April tot en met 15 Juni een vaarverbod voor het gehele waterschap Botshol van kracht zou zijn. Het verbod geldt niet voor eigenaren, beheerders, pachters en huurders van in het waterschap gelegen gronden, jacht- en vispachters en hengelaars, die in het bezit zijn van de vereiste vergunningen, terwijl voorts B. en W. van Abcoude bevoegd zijn om schriftelijke ontheffingen te verlenen van het vaarverbod. Van deze bevoegdheid werd door B. en W. gedurende het broedseizoen 1954 een ruim gebruik gemaakt, doch in 1955 werd slechts een zeer beperkt aantal ontheffingen verleend. De medewerkers aan de veldbiologische inventarisatie kregen echter allen de vereiste ontheffing, aangezien anders de voortzetting van het inventarisatiewerk ernstig zou worden be-

moeilijkt. Het Werkcomité van de Vechtcommissie is B. en W. van Abcoude zeer erkentelijk voor het geregelde overleg over deze kwestie en de bij voortduring verleende medewerking.

De hierboven genoemde verordening werd in 1954 nog uitgebreid met een bepaling volgens welke het verboden is gedurende de periode 15 Maart tot en met 30 November riet te branden in het waterschap Botshol. Hierdoor kan het gevaar voor het verbranden van broedende vogels en nesten worden voorkomen.

De gemeenteraad van Abcoude heeft met het aannemen van deze verordening bewezen, dat de belangen van de natuurbescherming zwaar wegen in deze gemeente. Een voorbeeld, waard om nagevolgd te worden!

Diversen

Op initiatief van de heer C. den Hartog, biol. cand. te Amsterdam, werd een aantal medewerkers aangetrokken voor een onderzoek naar de jaarcyclus van enige levensgemeenschappen. Een begin werd gemaakt met de kartering van de wierbegroeiingen in de plassen.

De publicatie over de resultaten van de ornithologische inventarisatie van de Botshol onder redactie van de heren J. Veenman en A. Wiggelaar te Amsterdam, is in concept geheel gereed en zal ten spoedigste na het gereedkomen van de publicatie over Kortenhoef worden gedrukt.

Met dankbaarheid mag worden geconstateerd, dat de veldbiologische inventarisatie van het gebied der Vechtplassen gestaag voortgang vindt. De reeds verkregen resultaten stempelen de gehele reeks van plassen en moerassen tot één van de belangrijkste natuurgebieden van ons land, met tal van levensgemeenschappen, die alleen in ons land volledig tot ontwikkeling komen en waarvan dus met recht mag worden gezegd, dat zij de kwalificatie „uniek” ten volle verdienen. Het inventarisatiewerk komt dan ook rechtstreeks ten goede aan de onderscheidene natuurbeschermings-organisaties en -instanties, die ieder op hun eigen terrein zich inspannen voor het behoud van dit fraaie natuurgebied.

Uit het bovenstaande zal aan de lezer blijken, dat ons Werkcomité zich met tal van onderwerpen heeft bezig gehouden.

Het is waarlijk niet bemoeizucht, die ons als particulieren daartoe drijft, maar onze grote liefde voor deze mooie streek. Dat de meeste autoriteiten dit inzien en contact met ons onderhouden, stellen we met voldoening vast. Wij hopen ook de volgende jaren ons streven ten bate van de schoonheid van de streek van Vecht en plassen te kunnen voortzetten en hopen daarbij weer waardering van ons werk bij overheid en particulieren te mogen ondervinden zonder welke ons streven het niet kan stellen.

Voor het Werkcomité,

J. LOEFF, voorzitter.

J. TROUW, secretaris.

INHOUD:

1. Bestuur van het Genootschap	III
2. Ledenlijst	V
3. Jaarverslag	XI
4. Rekening van de Penningmeester	XIV
5. Excursieverslag... ..	XV
6. Niftarlake-literatuur	XIX

I. Zilveren schotel afkomstig van de Vrouwe van Gunterstein te Breukelen, door Mons. A. E. Rientjes	1
II. Spruytenburg onder Maarssen, door Mons. A. E. Rientjes	5
III. Verslag van de stichting Commissie voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied... ..	9
